

Kindwijjs

protestants-christelijke
scholengroep

(Financieel)

Jaarverslag 2016

INHOUD

1. VERSLAG VAN DE TOEZICHTHOUDER	3
2. BESTUURSVERSLAG	7
2.1. Overview en algemeen	7
2.2. Identiteit	16
2.3. Onderwijs	17
2.4. Personeel	20
2.5. Huisvesting en ICT	22
2.6. Communicatie en relaties	23
2.7. Financieel	24
2.8. Continuïteitsparagraaf	29
Bijlage: verantwoording besteding prestatiebox	36
3. JAARREKENING	38
3.1. Jaarrekening	
3.1.1. Balans per 31 december 2016	39
3.1.2. Resultatenrekening over 2016	40
3.1.3. Kasstroomoverzicht over 2016	41
3.1.4. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	42
3.1.5. Toelichting op de balans per 31 december 2016	47
3.1.6. Mutatieoverzicht materiële vaste activa	50
3.1.7. Toelichting op de resultatenrekening over 2016	51
3.1.8. Overzicht verbonden partijen (model E)	60
3.1.9. Verantwoording subsidies (model G)	62
3.2. Overige gegevens	
3.2.1. Statutaire regeling resultaatbestemming	63
3.2.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64

1. Verslag van de toezichthouder

In het kader van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur', die een scheiding tussen bestuur en intern toezicht vereist, wordt in dit verslag een apart hoofdstuk besteed aan het interne toezicht. Het hoofdstuk is geschreven door de interne toezichthouders ofwel de toezichthoudende bestuursleden.

De dagelijkse leiding van Kindwijs is in handen van de algemeen directeur en de schooldirecties, tezamen vormend het management team.

Wettelijke basis

De wet schrijft voor dat interne toezichthouders tenminste belast zijn met:

- het goedkeuren van het meerjaren strategisch beleidsplan, de begroting en het jaarverslag;
- toezicht op naleving door bestuur van wettelijke verplichtingen en de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs';
- toezicht op de doelmatige en rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
- het aanwijzen van een accountant;
- het afleggen van verantwoording in het jaarverslag.

Bestuursvorm

In het kader van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' is het bestuur verdeeld in een toezichthoudend bestuursdeel en een uitvoerend bestuursdeel. Op deze manier zijn bestuur en toezicht gescheiden, zoals de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' dat voorschrijft.

In 2016 is besloten met ingang van 1 januari 2017 de bestuursvorm te wijzigen naar een college van bestuur en een raad van toezicht.

Kindwijs hanteert de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs', zoals vastgesteld door de leden van de PO-raad.

Toezichthoudende bestuursleden

De toezichthoudende bestuursleden in 2016 waren: A.J. de Borst, P.C. Klink, J. Struyk, C.P. Timmers, A. van Biert, G. den Hartogh, J.M.L. Smolders, A.J. de Wit en M.C. van Dijk. De heer A.J. de Wit is per 12 mei 2016 teruggetreden en de heer M.C. van Dijk is per 29 september toegetreden tot het toezichthoudend deel van het bestuur.

Met ingang van 2017 bestaat de raad van toezicht uit de leden: J.J. de Geus, voorzitter, P.C. Klink, P.J. van den Hil, W.G.A. Driesse, A. van Biert, J. L. den Dikken en B.C. van der Spaan.

Verslag afgelopen jaar

Het toezichthoudend bestuur heeft in 2016 acht keer regulier vergaderd, waarvan twee keer met de deelnemende adviesraden van de scholen. Naast de reguliere zaken vroegen een aantal zaken dit jaar bijzondere aandacht:

- De statutenwijziging inzake de transitie van de bestuursstructuur naar college van bestuur en raad van toezicht;
- De invoering van het onderwijsconcept 'Jenaplan' op de school 't Kompas te Den Bommel
- Het vervangingsbeleid en de rol van de adviesraden bij de aanstelling en inzet van medewerkers uit de eigen invallerspoo1 op de onderscheiden scholen.
- De oprichting van en deelname aan de Koepelorganisatie Passend Onderwijs Goeree-Overflakkee.
- De kwaliteit van het onderwijs.

In haar vergadering van 15 december 2016 heeft het bestuur de voorzitter en de door de adviesraden en GMR voorgedragen leden van de per statutaire wijziging te vormen raad van toezicht benoemd.

In een context van bezuinigingen en teruglopende leerlingenaantallen is het op orde blijven houden van de financiële huishouding cruciaal. Met tevredenheid constateert het toezichthoudend bestuur dat 2016 met een veel beter resultaat is afgesloten dan begroot.

Door de algemeen directeur wordt het toezichthoudend bestuur bij elke vergadering op de hoogte gehouden van interne en externe ontwikkelingen in het onderwijs en is indien gewenst dieper ingegaan op actuele thema's.

Namens het bevoegd gezag heeft de algemeen directeur frequent contact gehad met de GMR, met de directeuren van de respectievelijke scholen van Kindwijs en met onderwijsinspecteur dr. P.W.F. Brinkman.

Het bestuur heeft in 2016 twee keer vergaderd met de elf adviesraden van Kindwijs.

Het toezichthoudend bestuur heeft in het achterliggende jaar met verschillende denominaties zoals adviesraden, directeuren en GMR gesproken over kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs, het staan in het midden van deze samenleving. Ook heeft het toezichthoudend bestuur gesproken met enkele ouders. Deze gesprekken zijn in een goede harmonie verlopen.

Met ingang van de statutenwijziging inzake de transitie van de bestuursstructuur naar een college van bestuur met een raad van toezicht draagt het huidige toezichthoudende bestuur haar taken in 2017 over aan de te benoemen raad van toezicht.

Jaarrekening

Het toezichthoudend bestuur heeft het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd en constateerde dat het voldoet aan de eisen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook de begroting voor 2017 is goedgekeurd. De jaarrekening wordt door DRV Accountants en Adviseurs gecontroleerd en van een controleverklaring voorzien. Daarmee is aan het bestuur decharge

verleend. De interne toezichhouders hebben de accountant uitgekozen en stelden vast dat deze onafhankelijk was ten opzichte van Kindwijs.

Vacatiegeldregeling

In artikel 25 van de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs' zijn landelijke normbedragen vastgesteld voor vergoedingen aan toezichthoudende bestuursleden. Hierbij valt te denken aan vergoedingen voor onkosten die met het voorbereiden en bijwonen van de vergaderingen te maken hebben. Het bestuur heeft hier voor onbepaalde tijd vrijwillig afstand van gedaan.

Besluiten waarvoor voorafgaande toestemming van toezichthouders is vereist

Op grond van de statuten en het bestuursreglement is voorafgaande goedkeuring van de toezichthoudende bestuursleden vereist voor een aantal (voorgenomen) besluiten. Het gaat hier om:

- a. het aangaan of verbreken van duurzame en/of strategische samenwerkingsverbanden;
- b. het aangaan van (meerjarige) financiële verplichtingen die niet in de begroting zijn opgenomen;
- c. het aangaan van geldleningen;
- d. het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking met een andere rechtspersoon indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de stichting of de in stand te houden scholen;
- e. ingrijpende reorganisaties, waaronder in ieder geval moet worden verstaan het gelijktijdig of binnen een kort tijdsbestek beëindigen van de arbeidsovereenkomst van vijf procent (5%) van het in dienst van Kindwijs zijnde personeel;
- f. ingrijpende wijzigingen in de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers in dienst van de stichting;
- g. belangrijke wijzigingen in het onderwijsaanbod van de stichting respectievelijk van de onder de stichting ressorterende scholen;
- h. het stichten, opheffen of samenvoegen van scholen;
- i. vaststellen van het managementstatuut;
- j. het aanvragen van surseance van betaling of faillissement van Kindwijs;
- k. het nemen van besluiten waarvan de toezichthoudende bestuursleden hebben bepaald dat deze aan haar goedkeuring zijn onderworpen.

Naast de onder de titel 'Jaarverslag' genoemde onderwerpen hebben zich ten aanzien van bovengenoemde punten in 2016 geen zaken voorgedaan die voor besluitvorming in aanmerking kwamen.

Op grond van de gewijzigde statuten en het vast te stellen bestuurs- en toezichtsreglement is met ingang van 2017 voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht vereist voor een aantal (voorgenomen) besluiten van het college van bestuur. Deze zijn:

- a. het vaststellen van de begroting, het jaarverslag en het strategisch beleidsplan van Kindwijs;
- b. benoemingsbesluiten van directeuren van scholen die van Kindwijs uitgaan;
- c. benoemingsbesluiten van medewerkers binnen Kindwijs die directieve taken krijgen op bovenschools niveau;

- d. het aangaan van overeenkomsten tot verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen;
- e. het aangaan van overeenkomsten waarbij Kindwijs zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt;
- f. besluiten tot overdracht van een of meer van Kindwijs uitgaande scholen aan een andere rechtspersoon, dan wel een besluit tot overdracht van een of meer scholen aan Kindwijs;
- g. een besluit tot juridische fusie of (af)splitsing van Kindwijs;
- h. het vaststellen van het identiteitsbeleid van de stichting;
- i. het vaststellen of wijzigen visie of missie van de stichting;
- j. het vaststellen of wijzigen van het treasurystatuut;
- k. besluiten tot nieuwbouw, renovatie of verhuizing van de van de stichting uitgaande school;
- l. het doen van niet in de begroting opgenomen uitgaven, voor zover die een bedrag van € 25.000 te boven gaan;
- m. het door het college van bestuur afsluiten of verhogen van rekening-courantlimieten;
- n. het aangaan van geldleningen boven een bedrag van € 25.000;
- o. het aangaan van financiële verplichtingen die een bedrag van € 50.000 te boven gaan, dan wel verplichtingen die een samenhang met elkaar vertonen en tezamen een bedrag van € 50.000 te boven gaan;
- p. het aanvragen van faillissement of surseance van betaling van de stichting;
- q. het besluit tot oprichting, opheffing of samenvoeging van een onder de stichting ressorterende school met een andere school, alsmede de stichting van een nieuwe school.

Tenslotte

Het toezichthoudend bestuur wenst het college van bestuur en de nieuwe raad van toezicht alle wijsheid toe die nodig is om de aangesloten scholen te besturen. Aan allen die op enige wijze betrokken zijn bij het onderwijs aan de ons toevertrouwde kinderen wenst het toezichthoudend bestuur Gods zegen toe.

2. Bestuursverslag

2.1. Overview en algemeen

Voorwoord

Kindwijs is een protestants-christelijke scholengroep, die zich in een flink tempo ontwikkeld heeft naar het professionele niveau waar we nu staan.

Steeds belangrijker is geworden dat er een natuurlijke samenhang en samenwerking gaat ontstaan tussen de directeuren van de 13 aangesloten scholen. En dit is geen eenvoudige opgave, omdat de historie van Kindwijs stamt uit de tijd dat iedere school zelf verantwoordelijk was voor alle onderdelen van het basisonderwijs wat aan kinderen van 4-12 jaar gegeven wordt. Die eigenheid is statutair bepaald en moet ook voortduren. Deze authenticiteit geeft ook veel energie en maakt dat mensen zich verantwoordelijk weten voor de aan hen toevertrouwde school. Het betekent in de praktijk dat men zich naast de individuele verantwoordelijkheid ook richt op het delen van informatie, het opbouwen van nieuwe mogelijkheden binnen ons onderwijs en het elkaar de ondersteunende hand reiken.

Binnen het Management Team van directeuren zijn afspraken gemaakt om bij elkaar in de scholen te observeren wat de werkwijze op de collega-school precies inhoudt. Uiteindelijk kan deze visitatie leiden tot het houden van audits.

Een andere ontwikkeling van 2016 was het ontwerpen en navolgen van een kwaliteitshandboek. Op deze wijze kan scherper ingezoomd worden op onze onderwijskwaliteit.

In de jaarplanning van de scholen komt ook de samenhang boven vanuit het gemeenschappelijk geaccordeerde strategisch beleid. In 2016 is dat nog veel duidelijker geworden en deze handelingsmethodiek wordt steeds vanzelfsprekender.

In 2016 hebben we de fusie gehad met een vijftal scholen, waardoor de omvang van Kindwijs gestegen is naar 13 scholen. Een en ander heeft er voor gezorgd dat de kansen om steeds meer professioneel te worden steeds uitdagender worden. Wel heeft Kindwijs te maken met een lichte teruggang van de leerlingenaantallen op de resp. scholen, wat vanzelfsprekend een landelijke trend is, die zich hier misschien nog iets duidelijker laat voelen.

In 2016 mocht de christelijke basisschool Prins Maurits in Dirksland herdenken dat zij 125 jaar bestond. De school heeft dit gevierd met een jubileum week in april met een afsluitend concert door leerlingen en oud-leerlingen in de hervormde kerk van Dirksland.

Onze ambitie is om iedere leerling voor te bereiden op zijn toekomst. Sterke basisvaardigheden, moderne onderwijsinzichten en het sterk toepassen van onze strategische uitgangspunten passen daarbij.

J.S. Nagtegaal

voorzitter van het college van bestuur

Gegevens

Naam	Stichting voor Protestants-christelijk primair onderwijs op Goeree-Overflakkee, genoemd Kindwijs
Werkgeversnummer	42632
Brinnummer	AG06
Postbus	Postbus 337, 3240 AH Middelharnis
Bezoekadres	Pascal 40 3241 MB Middelharnis
Website	www.kindwijs.org
Telefoon	0187 484153
Emailadres	info@kindwijs.org
Contactpersoon	De heer J.S. Nagtegaal, college van bestuur

Instellingen vallend onder het bevoegd gezag, specificatie

Volgnummer	BRIN nummer	Statutaire naam rechtspersoon
1	04MD	Bosseschool
2	04OR	Prins Maurits
3	04PW	Pr Johan Friso
4	04RX	Basisschool Het Kompas Nederlands Hervormd Onderwijs
5	05MQ	Protestants Christelijke Basisschool Het Kompas
6	05QU	School Met De Bijbel De Regenboog
7	05SB	Basisschool De Bron
8	05TI	School Met De Bijbel
9	07AE	Groen van Prinsterer Basisschool
10	07CB	Protestants Christelijke Basisschool Oranje Nassau
11	07NM	Albert Schweitzerschool
12	07NZ	Christelijke Nationale School voor Basisonderwijs Zomerland
13	07YM	Protestants Christelijke Basisschool Eben Haezer

Missie, visie en kernwaarden

MISSIE

We zijn een protestants-christelijke scholengroep voor primair onderwijs op het eiland Goeree Overflakkee. Onze stichting bestaat uit dertien basisscholen die naast lesgeven intensief samenwerken met hun achterban, gemeente en diverse pedagogische partners.

Onze scholen staan in verschillende dorpskernen. Het hart van onze stichting bestaat uit:

- de Bijbel als bron
- de eigenheid van elke school
- de optimale samenwerking tussen de scholen
- een welkom voor alle kinderen!

Protestants-Christelijke normen en waarden lopen als een gouden draad door ons onderwijs (waaronder het Bijbels onderwijs). Onze ouders/verzorgers willen goed onderwijs voor hun kinderen

met een breed en uitdagend aanbod. Iedere leerling gaat met plezier naar onze scholen en geniet van zijn/haar successen. Zij bezitten uiteindelijk voldoende basiskennis en vaardigheden om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan. Onze scholen zijn goed bereikbaar voor iedereen en vervullen een belangrijke rol in de gemeenschap. Wij investeren veel in de ontwikkeling van de interesses en talenten van alle leerlingen. Daarbij geven onze scholen ruimte aan de verschillende leerstijlen. De stichting, als lerende organisatie, hecht veel waarde aan samenwerking met alle betrokkenen.

Wij bieden leerlingen op onze scholen een veilig en geborgen leer- en leefklimaat. Vanuit deze basis werken wij doelgericht aan de ontwikkeling van elk afzonderlijk kind. Wij willen in iedere kern, waar nu een Protestants-Christelijke school is, deze inzet behouden. Kindwijs positioneert zich als een maatschappelijk betrokken, open en op de samenleving gerichte organisatie. We werken aan partnerschap met de ouders/verzorgers, welzijnsinstellingen, diverse pedagogische partners en de gemeente. Afspraken met de diverse groeperingen zien wij dan ook als prestatieafspraken waarop partijen kunnen rekenen.

Professionalisering is een belangrijk onderwerp voor Kindwijs. Er wordt aandacht geschonken aan de professionalisering van de organisatie door middel van de code goed bestuur en de versterking van het bedrijfsvoerend vermogen. Tevens wordt er vanuit de Kindwijsacademie gewerkt aan de deskundigheidsbevordering van onze medewerkers.

Wij willen onze leerlingen aan de hand van het Bijbels onderwijs wijzen op de noodzaak om met het gehele hart, verstand en ziel en alle kracht God lief te hebben boven alles en je naaste als jezelf. Daarnaast leren wij onze leerlingen verantwoord met de schepping om te gaan. Vanuit Gods Woord is het de opdracht om de gaven en talenten die de leerlingen gekregen hebben ten volle te ontplooien. We richten ons dan ook zoveel mogelijk op de individuele mogelijkheden. Wij willen de kinderen helpen bij het vinden van een goede relatie tot God, zichzelf en hun omgeving. Iedereen die aan Kindwijs verbonden is, handelt in overeenstemming met de missie en de visie van de stichting en voelt zich medeverantwoordelijk voor de organisatie, de scholen, de leerlingen en elkaar.

VISIE

Het is onze visie dat wij vanuit de Bijbelse beginselen onze taak willen uitvoeren naar de ons toevertrouwde kinderen.

De talentontwikkeling van onze leerlingen is ons primaire doel. Daarbij houden onze medewerkers rekening met de verschillende leerstijlen en leerbehoeften van alle leerlingen. Leerkrachten van Kindwijs geven gedifferentieerd les, stimuleren samenwerking en kennen de leerlijnen. Zij zijn altijd op zoek naar de beste aanpak. Onze leerlingen zijn gemotiveerd en betrokken en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces. Daarbij werken zij met eigentijdse, moderne methoden en methodieken. ICT is daarbij ondersteunend. Onze scholen zien er aantrekkelijk uit. Iedereen voelt zich daar veilig.

Zo werken onze leerlingen met plezier en behalen optimale resultaten. Ouders zijn tevreden over ons onderwijs en bevelen onze scholen aan. Onze medewerkers blijven permanent leren, zijn nieuwsgierig en werken op professionele wijze samen met leerlingen, ouders en elkaar.

Door de bezuinigingen, de daling van het aantal leerlingen en het instabiele politieke landschap veranderen sociale en onderwijskundige zekerheden. Passend Onderwijs heeft het niveau van de basisondersteuning op onze scholen verder verhoogd. Onze samenleving raakt steeds meer geïndividualiseerd en gedigitaliseerd. De informatiestromen, die dagelijks op ons en onze leerlingen afkomen, nemen toe. Daarnaast is de behoefte om samen te werken en samen te leren groot, zowel in de klas als daarbuiten. Op basis hiervan veranderen de leerstijlen en leerbehoeftes van onze leerlingen. Dit heeft invloed op de inhoud en het aanbod van ons onderwijs en de noodzaak van verdere professionalisering van ons personeel.

Wat zien we over vier jaar?

Een professionele houding is een basisgegeven. Veranderingsbekwaamheid en samenwerking zijn hier wezenlijke onderdelen van. Hierbij heeft Kindwijs een faciliterende en stimulerende rol. Het onderwijs is eigentijds en sluit aan bij de veranderende leerbehoeftes van onze leerlingen in relatie met de samenleving.

KERNWAARDEN

Bij de verdere vertaling en concretisering van onze visie gaan wij uit van vier kernwaarden, namelijk **geloven, vreugde, veiligheid en vertrouwen**

- Geloven betekent dat de scholen van Kindwijs nadrukkelijk aandacht besteden aan de geloofsgronden en dat uitstraalt in alles wat op school gedaan wordt. *Kernwoorden: Bijbel, bidden, liefde, vergeving, voorleven.*
- Vreugde betekent voor ons genieten van ons werk, samen (coöperatief) leren, je willen ontwikkelen en aandacht hebben voor het aspect vieren. *Kernwoorden hierbij: Passie, nieuwsgierig, optimistisch, gevoelig, open, ontwapenend.*
- Onder veiligheid verstaan we aan een prettig, warm en geborgen leer- en leefklimaat voor iedereen binnen Kindwijs. *Kernwoorden hierbij: Relatie, communicatie, laagdrempelig, benaderbaar, durf.*
- Onze omgang kenmerkt zich door vertrouwen. We hebben respect voor de ander en stimuleren elkaar om grenzen te verleggen, waardoor groei mogelijkheden ontstaan. *Kernwoorden hierbij: Inspiratie, moed, zelfverzekerd, proberen, doorzetten.*

Beleid en kernactiviteiten

De kernactiviteit van Kindwijs is het geven van goed onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 12, waarbij de resultaten minimaal op het niveau liggen dat landelijk gezien van de betreffende scholen verwacht mag worden, zoals door de inspectie aangegeven. Binnen Kindwijs wordt een niveau hoger als wenselijk gezien.

Geografisch werkgebied

Kindwijs is actief op Goeree-Overflakkee in de provincie Zuid Holland in de dorpskernen Goedereede, Stellendam, Melissant, Herkingen, Dirksland, Sommelsdijk, Middelharnis, Oude en Nieuwe Tonge, Stad aan 't Haringvliet en Den Bommel.

Kindwijs streeft naar behoud van protestants christelijk primair onderwijs in alle kernen op het eiland Goeree-Overflakkee.

In 2016 behoren tot de organisatie onderstaande basisscholen:

Eben-Haëzer (EH)
Blauwe Distelstraat 31
3252 LA Goedereede

Groen van Prinsterer (GvP)
Emmalaan 26
3241 GH Middelharnis

Het Kompas (KPS)
Schoolstraat 19
3250 AA Stellendam

Oranje Nassauschool (ONS)
Korteweegje 7
3244 AK Nieuwe-Tonge

Prins Johan Friso (PJF)
Deltastraat 13
3249 AC Herkingen

Prins Maurits (PM)
Begonia 1
3247 DV Dirksland

School met de Bijbel (SmdB)
Sperwer 167
3245 VP Sommelsdijk

SmdB de Regenboog (RgB)
Beatrixlaan 6
3248 AB Melissant

Bosseschool (BS)
Juliana van Stolberglaan 19a
3241 GL Middelharnis,

Zomerland (ZL)
Prinses Marijkestraat 30
3251 XP Stellendam

De Bron (DB)
Melkweg 75
3255 TE Oude Tonge

Albert Schweitzer (AS)
Aleijd van Puttenstraat 1
3243 BA Stad aan 't
Haringvliet

't Kompas (KPB)
Nassastraat 24
3258 AR Den Bommel

Onderwijsbeleid

Passend onderwijs en zorgprofielen zijn de komende jaren speerpunten van beleid. Passend onderwijs voor alle leerlingen met inzicht in de zorgprofielen van de scholen wordt de komende jaren gerealiseerd.

De nadruk in het onderwijs ligt op opbrengst- en handelingsgericht werken. Scholen moeten daarin investeren. Het is daarvoor nodig te investeren in de kennis van Parnassys om daarmee op basis van trend- en risicoanalyses te kunnen sturen. Daarbij mag de meerwaarde van alle andere zaken niet worden vergeten.

Kindwijs streeft naar het realiseren van doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen. Duurzame samenwerking met instellingen voor kinderopvang is daarbij noodzakelijk. Vooral door middel van de LEA (= Lokale Educatieve Agenda) wordt onderzocht op welke wijze dit kan worden gerealiseerd.

Kwaliteitsbeleid en de kwaliteit van de zorg staan centraal bij goed onderwijs. Scholen dienen daarvoor net als het bestuur data beschikbaar te hebben op basis waarvan planmatig kan worden gestuurd. Het meten van resultaten staat daarbij centraal. Daarbij denken we aan het zorgprofiel, trendanalyses, risicoanalyses, ontwikkelperspectief en handelingsplannen.

Personeelsbeleid

Kindwijs werkt met een uitgewerkte visie op integraal personeelsbeleid. Er is hiervoor een uitgebreide set aan documenten ontwikkeld, die voor alle personeelsleden ter inzage op ons Intranet geplaatst zijn.

Organisatie

Voor de versterking van het protestants christelijk onderwijs op ons eiland is bundeling van krachten van groot belang. Kindwijs blijft er naar streven dat alle protestants christelijke basisscholen op het eiland Goeree Overflakkee zich bij haar aansluiten. Op het terrein van organisatie zijn er de volgende speerpunten:

- Het versterken van de samenwerking tussen de verschillende scholen op managementniveau.
- Het versterken van de kwaliteit van het onderwijs en het verbeteren van de onderwijsopbrengsten
- Samenwerking met twee protestants-christelijke basisscholen en een protestants-christelijke Speciale Basisschool op Goeree Overflakkee, met als uitgangspunt het beleid waarbij men gericht is op een fusie, voortzetten.
- Het intensief meewerken aan het bevorderen van het traject Passend Onderwijs.

Leerlingaantallen:

Per 1 oktober	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
04MD - Bosseschool	388	393	421	417	420	418	416	400	390	373
04OR - Prins Mauritschool	340	322	330	327	319	322	315	303	310	311
04PW - Prins Johan Frisoschool	73	72	77	73	71	71	67	64	64	64
04RX - Het Kompas	106	109	101	95	84	84	81	76	77	76
05MQ - 't Kompas	43	38	37	38	37	35	34	30	32	32
05QU - de Regenboog	83	79	70	71	73	73	78	77	79	79
05SB - Basisschool De Bron	79	77	78	79	75	73	74	71	80	80
05TI - SMDB	255	250	248	238	229	221	217	189	209	204
07AE - Groen van Prinsterer Basisschool	165	166	157	153	150	142	150	153	151	150
07CB - PCB Oranje Nassau	93	92	97	98	96	96	91	93	88	88
07NM - Albert Schweitzerschool	61	58	61	58	61	59	54	54	56	56
07NZ - CNS Zomerland	79	74	70	70	72	71	71	66	66	66
07YM - PCB Eben Haezer	118	111	107	96	97	99	92	90	96	96
	1883	1841	1854	1813	1784	1764	1740	1666	1698	1675

De opheffingsnorm van de Gemeente Goeree-Overflakkee is momenteel 55 leerlingen per school, tenzij er van overheidswege een aanpassing gepleegd wordt. Dit wordt overigens niet verwacht omdat de spreiding van de scholen gezien de onderlinge afstanden op het eiland hierin leidend lijken te zijn. Aangezien Kindwijs op basis van 13 scholen een totaal leerlingenaantal moet hebben van 715 zitten wij daar momenteel ruim boven. Op grond van de gemiddelde schoolgrootte heeft het Ministerie dan ook besloten dat Het Kompas te Den Bommel met een leerling aantal van 43 per 1 oktober 2017 in stand mag worden gehouden.

De lange termijnprognose geeft een significante daling van het leerlingaantal te zien. Op de korte termijn worden de financiële gevolgen daarvan opgevangen met het verlagen van de formatie directie en ondersteunend personeel. Op de langere termijn zullen diverse scholen het aantal groepen moeten verlagen.

Juridische structuur

De rechtspersoon is een Stichting met de naam: Stichting voor Protestants-christelijk primair onderwijs op Goeree-Overflakkee, verkorte werknaam Kindwijs.

Kindwijs is opgericht in 2013 en gevestigd te Middelharnis.

Kindwijs is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 56891296.

Aan Kindwijs zijn geen nadere partijen verbonden.

Organisatiestructuur

bestuurssamenstelling in 2016:

uitvoerend	toezichhoudend
J.J. de Geus, voorzitter	A.J. de Borst
B.C. van der Spaan, secretaris/penningmeester	P.C. Klink
J.L. den Dikken, algemeen adjunct	A. van Biert
	J. Struyk , contactpersoon
	C.P. Timmers
	J.M.L. Smolders
	A.J. de Wit
	M.C. van Dijk

Mutaties bestuur in 2016:

De heer A.J. de Wit heeft zijn lidmaatschap per 12 mei 2016 beëindigd. Per 29 september 2016 is de heer M.C. van Dijk in zijn plaats benoemd.

Mutaties bestuur en raad van toezicht in 2017:

Met de wijziging van de statuten per 24 januari 2017 zijn alle zittende leden van het bestuur afgetreden. Een aantal bestuursleden is op voordracht van de adviesraden van de scholen benoemd als toezichthouder.

De samenstelling van de nieuwe raad van toezicht is:

naam	functie
J.J. de Geus	Voorzitter
B.C van der Spaan	Lid
J.L. den Dikken	Lid
P.C. Klink	Lid
A. van Biert	Lid
P.J. van den Hil	Lid
W.G.A. Driesse	Lid

Het college van bestuur wordt gevormd door de heer J.S. Nagtegaal welke per 1 januari 2017 benoemd is tot bestuurder. Tot 31 december 2016 was de heer Nagtegaal algemeen directeur van Kindwijs.

bestuursleden dragen verantwoordelijkheid voor kerntaken als: identiteit, personeel, onderhoud gebouwen, financiën, public relations, gemeente-overleg, GMR en fusietrajecten.

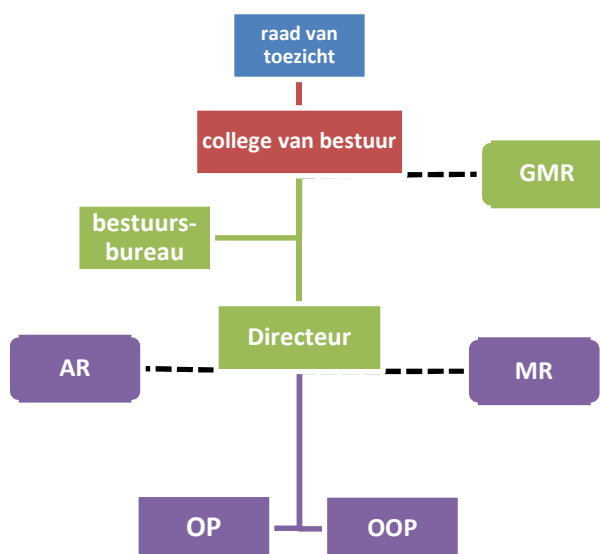
Het bestuur van Kindwijs heeft in 2016 negen bestuursleden, waarvan drie leden het Dagelijks bestuur vormen (functies: voorzitter, algemeen adjunct en secretaris/penningmeester). Zij vormen

het uitvoerend deel van het bestuur. De overige bestuursleden vormen het toezichthoudend deel van het bestuur.

De schooldirectie is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op school en uitvoering van het beleid. De algemeen directeur draagt de eindverantwoording over de dertien scholen van Kindwijs.

In de bestuursvergaderingen wordt de voortgang van uitvoeringsbesluiten gerapporteerd en vindt toetsing plaats of een en ander verloopt binnen de beleidskaders. De algemeen directeur doet verslag aan het bestuur van de relevante zaken op de scholen.

Organigram 2017

bestuurder is de heer J.S. Nagtegaal (In 2016 algemeen directeur). Het bestuursbureau omvat vanaf februari 2016 de functies financieel manager, medewerker personeelszaken en administratief medewerker(s).

Governance ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht)

In 2016 was personele administratie ondergebracht bij Groenendijk Onderwijs Administratie te Sliedrecht. Vanaf 1 januari 2016 is de financiële administratie in eigen beheer genomen.

Aan het uitvoerend bestuur / raad van toezicht wordt door de algemeen directeur / bestuurder gerapporteerd over de financiën, personeel, onderwijsopbrengsten en risico's. In 2015 zijn daarvoor de KPI's benoemd. Deze zijn in 2016 uitgewerkt in een intern bestuurlijk toezichtskader.

De schooldirecties hebben via een webportaal dagelijks inzicht in de stand van hun budgetten. Daarnaast worden per kwartaal prognoses van het jaarresultaat aan hen verstrekt. In het Management Team worden de onderwijsresultaten besproken.

Per 1 januari 2016 is Kindwijs eigenrisicodragend geworden voor de vervanging van zieke werknemers. In 2016 is hiervoor een bewakingsinstrument ontwikkeld om de kosten en risico's te monitoren.

Naleving van de geldende branchecode.

Kindwijs heeft functiescheiding aangebracht tussen bestuur en interntoezicht door het stichtingsbestuur op te delen in een uitvoerende bestuursleden en toezichhoudende bestuursleden. Met ingang van 2017 is er scheiding aangebracht door het benoemen van een college van bestuur en een raad van toezicht.

Het bestuur vergadert tenminste twee keer per jaar gezamenlijk met de adviesraden van de scholen. In de voorbereiding van de wijziging van het bestuursmodel naar een raad van toezicht en college van bestuur heeft het uitvoerend bestuur in 2016 haar functioneren niet geëvalueerd.

Het toezichhoudend bestuur is in 2016 niet in de gelegenheid geweest de kwaliteit van haar functioneren te evalueren.

2.2. Identiteit

De stichting heeft als grondslag de Bijbel als Gods Onfeilbaar Woord en zij onderschrijft de Drie Formulieren van Enigheid zoals die door de Synode van Dordrecht in 1619 zijn vastgesteld. De invulling van de grondslag vindt in de onderwijspraktijk plaats door de medewerkers op een school. Op deze invulling wordt binnen de Kindwijs-organisatie toegezien door een adviesraad die voor elke school (of combinatie van scholen) bestaat. Een adviesraad heeft als belangrijkste doelstelling het bevorderen van Bijbels gefundeerd protestants-christelijk onderwijs op de scholen waarvoor de adviesraad functioneert.

2.3. Onderwijs

Onderwijskundige en –programmatische zaken

Passend onderwijs en zorgprofielen zijn de komende jaren speerpunten van beleid. Passend onderwijs voor alle leerlingen met inzicht in de zorgprofielen van de scholen wordt de komende jaren gerealiseerd.

De nadruk in het onderwijs ligt op opbrengst- en handelingsgericht werken. Scholen moeten daarin investeren. Het is daarvoor nodig te investeren in de kennis van Parnassys om daarmee op basis van trend- en risicoanalyses te kunnen sturen. Daarbij mag de meerwaarde van alle andere zaken niet worden vergeten.

Kindwijs streeft naar het realiseren van doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen. Duurzame samenwerking met instellingen voor kinderopvang is daarbij noodzakelijk. Vooral door middel van de LEA (= Lokale Educatieve Agenda) wordt onderzocht op welke wijze dit kan worden gerealiseerd.

Kwaliteitsbeleid en de kwaliteit van de zorg staan centraal bij goed onderwijs. Scholen dienen daarvoor net als het bestuur data beschikbaar te hebben op basis waarvan planmatig kan worden gestuurd. Het meten van resultaten staat daarbij centraal. Daarbij denken we aan het zorgprofiel, trendanalyses, risicoanalyses, ontwikkel-perspectief en handelingsplannen.

Met ingang van het schooljaar 2016/2017 is de Christelijke basisschool 't Kompas te Den Bommel onderwijs gaan geven conform het Jenaplan concept en heeft haar naam gewijzigd naar Christelijke Jenaplanschool 't Kompas.

Op het terrein van onderwijsbeleid zijn er de volgende speerpunten:

- Passend onderwijs verder ontwikkelen en implementeren, waarbij de Taskforce Passend Onderwijs het initiatief neemt
- Het opstellen van het zorgprofiel van de school, aangestuurd door het SWV Passend Onderwijs
- Uitwerken duurzame samenwerking met instelling voor kinderopvang, aangestuurd door LEA
- Kwaliteitsbeleid en kwaliteit van de zorg op basis van trendanalyses, risicoanalyses, ontwikkelperspectief en handelingsplannen. Waarbij Parnassys ons de nodige handvaten biedt.
- De mogelijkheden van Integraal (dat is een uitbreiding van Parnassys en de vervanger van WMK po) leren gebruiken
- Directeuren het Opbrengst Gericht Werken eigen leren maken, waarna zij het verder door kunnen geven aan hun leerkrachten.

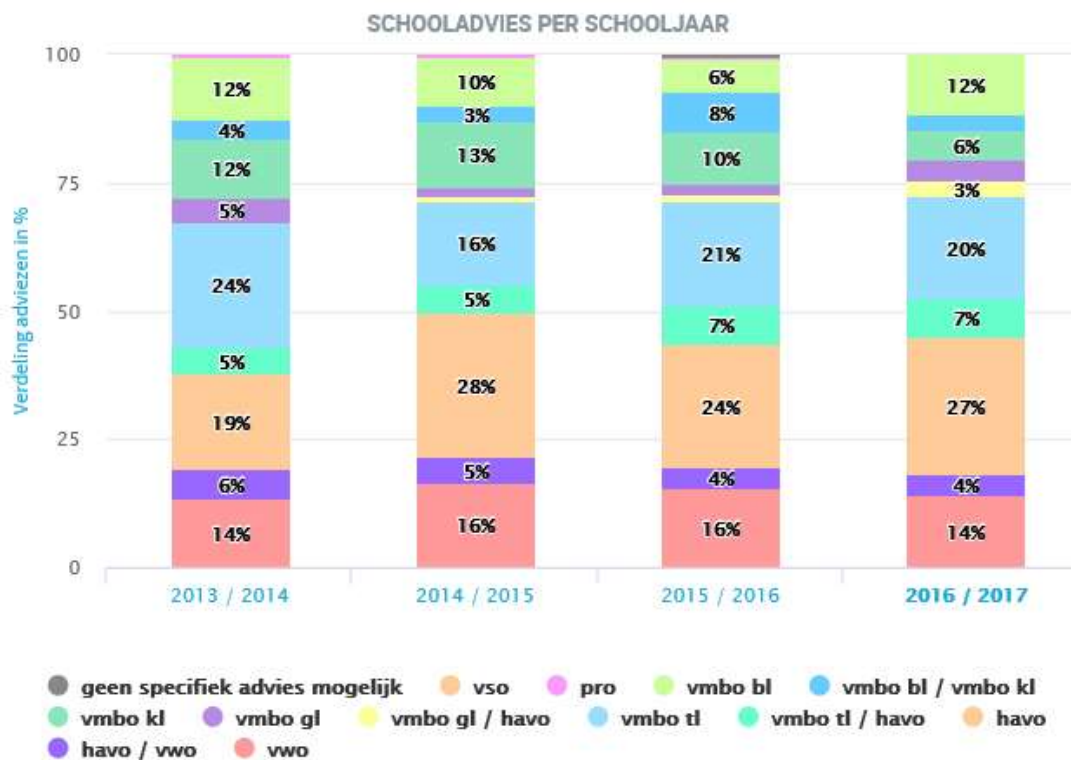
Onderwijsprestaties

Eindtoetsen

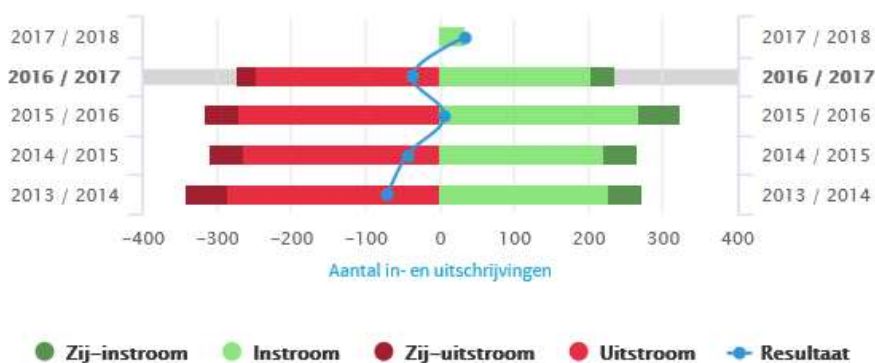
	04MD	04OR	04PW	04RX	05MQ	05QU	05SB	05TI	07AE	07CB	07NM	07NZ	07YM
	BS	PM	PJF	KPS	KPB	RgB	BRN	SmdB	GvP	ONS	AS	ZL	EH
2015													
Type eindtoets	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET	CET
Vaardigheidsscore	535,1	534,53	539,3	535,4	536	537,8	537,4	532,7	536	534	535,6	n.b.	534,05
Percentage leerlinggewicht	0,81%	5,82%	47,69%	1,85%	10%	20%	0%	3,40%	1,65%	7,37%	14,81%	n.b.	0%
2016													
Type eindtoets	IEP	CET	CET	CET	IEP	CET	CET	CET	CET	CET	IEP	IEP	IEP
Vaardigheidsscore	76	531,95	536,1	533	76	540,6	536,6	535,4	534,6	531,08	78,5	79	80
Percentage leerlinggewicht	2,41%	4,58%	42,42%	2,83%	9,76%	19,28%	0%	2,55%	1,18%	7,78%	9,68%	4,88%	0%

● = op of boven bovengrens ● = op of boven landelijk gemiddelde ● = op of boven de ondergrens ● = onder de ondergrens

Schooladvies uitstroom

In- en uitstroom

Als toelichting bij bovenstaande tabellen, de navolgende opmerkingen.

De toename van het aantal scholen dat onder de ondergrens scoorde bij de eindtoetsen in schooljaar 2015-2016 was de aanleiding tot het aanscherpen van het kwaliteitsbeleid van Kindwijs.

Bovenschools is een kwaliteitsmedewerker aangesteld. Inmiddels is een concept handboek kwaliteit samengesteld. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd voor alle groep 8 leerkrachten om elkaar te stimuleren en ervaringen uit te wisselen hoe de opbrengsten op hoger niveau te brengen en te houden.

Vanuit deze weergave is te zien dat scholen een stabiel niveau laten zien van ontwikkelings- en uitstroomgegevens met een lichte tendens tot een verhoging (toename uitstroom richting havo en vwo) van het onderwijskundige niveau. Echter deze ontwikkelingen moeten altijd over een langere periode gemonitord worden, voordat hieraan conclusies kunnen worden verbonden.

Nadat in schooljaar 2015/2016 het aantal leerlingen niet daalde heeft de verwachte daling zich wel voorgedaan in schooljaar 2016/2017. Voor schooljaar 2017/2018 wordt opnieuw een daling van het aantal leerlingen verwacht.

2.4. Personeel

Op 28 september 2016 is de tweejaarlijkse Eilandconferentie voor alle leerkrachten in het protestants christelijk basisonderwijs op Goeree-Overflakkee gehouden. Het thema dit jaar was de Kracht van Gedrag.

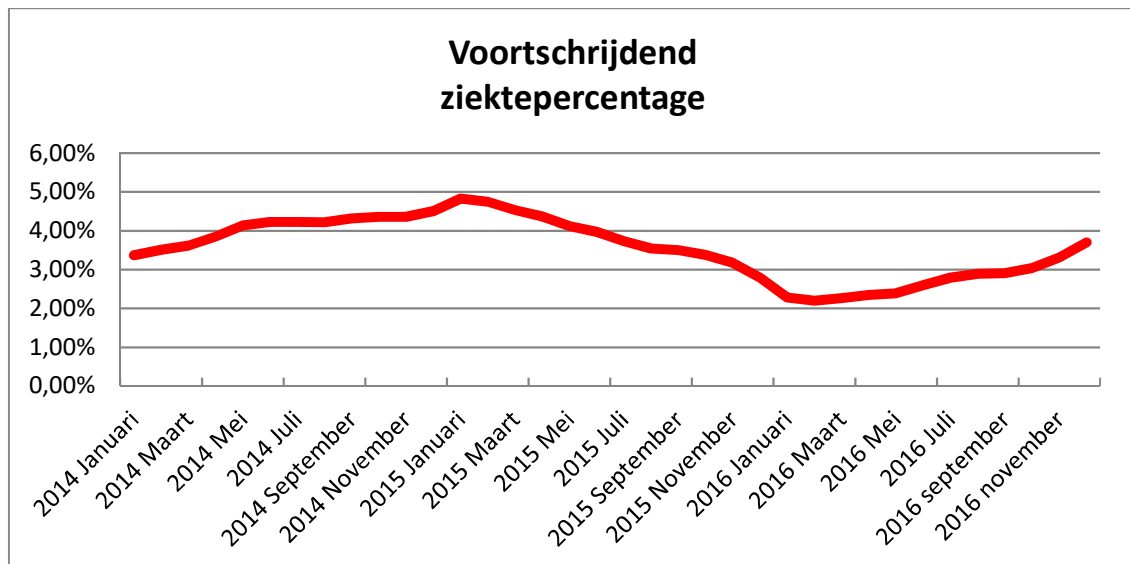
Kindwijs werkt met een uitgewerkte visie op integraal personeelsbeleid.

Per 1 november 2015 is Kindwijs overgestapt naar een nieuwe arbodienst in aanloop naar het eigen risicodragerschap vervangingsfonds met ingang van 1 januari 2016.

Met ingang van 1 januari 2016 is Kindwijs eigen risicodragers ziektevervangingsfonds. Een deel van het risico is herverzekerd met de 42 dagen financiële variant van het Vervangingsfonds.

In 2016 is door Perspectief onder de oudere medewerkers een onderzoek naar duurzame inzetbaarheid uitgevoerd.

De ontwikkeling van het ziekte verzuim over de afgelopen jaren is als volgt weer te geven:

De samenstelling van de formatie per 31 december 2016 was:

Personeelssterkte per functiegroep

Functiegroep		Totaal	Fulltime	Parttime
Leraar LA	Aantal Personen	138	15	123
	Bezetting (wtf)	77,3724		
Leraar LB	Aantal Personen	25	4	21
	Bezetting (wtf)	17,9291		
Lerarenondersteuner	Aantal Personen	2	0	2
	Bezetting (wtf)	0,7326		
Administratief personeel	Aantal Personen	6	0	6
	Bezetting (wtf)	2,0226		
Schoonmaakpersoneel	Aantal Personen	10	1	9
	Bezetting (wtf)	3,1041		

Onderwijsassistent	Aantal Personen	10	1	9
	Bezetting (wtf)	3,9809		
Adjunct-directeur	Aantal Personen	1	1	0
	Bezetting (wtf)	1,0000		
Directeur	Aantal Personen	12	8	4
	Bezetting (wtf)	11,2200		
Klassenassistent	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,1370		
Conciërge	Aantal Personen	2	0	2
	Bezetting (wtf)	0,2471		
Algemeen/bovenschools directeur	Aantal Personen	1	1	0
	Bezetting (wtf)	1,0000		
Beleids/staf medewerker	Aantal Personen	1	1	0
	Bezetting (wtf)	1,0000		
Logopedist/akoupedist	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,1185		
(ambtelijk) secretaris	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,4500		
Intern begeleider	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,2250		
Totaal	Aantal Personen	212	32	180
	Bezetting (wtf)	120,5393		

Personeelssterkte per geslacht

Geslacht				
Vrouw	Aantal Personen	188	18	170
	Bezetting (wtf)	104,8617		
Man	Aantal Personen	19	13	6
	Bezetting (wtf)	15,6776		

Personeelssterkte per leeftijdscategorie

	Totaal	Leeftijd cohort										
		0/19	20/24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	>= 65
Aantal Personen	207	1	3	22	34	27	21	22	20	30	16	1
Bezetting (wtf)	120,5393	0,4500	9,2484	14,2998	19,3228	13,5620	11,0773	12,7206	8,4535	21,5637	9,5968	0,2444

Kindwijs stelt jaarlijks een bestuursformatieplan op waarin de gevolgen van teruglopende leerlingaantallen ten aanzien van de personeelsformatie doorgerekend worden .

Op het terrein van personeelsbeleid (afhankelijk van de uitgangspositie van de betreffende school) zijn er de volgende speerpunten:

- Functiemix verder uitvoering aan geven en voldoen aan de wettelijke verplichtingen.
- De organisatie van de functioneringsgesprekken en de beoordelingsgesprekken moet op ordentelijke wijze worden uitgevoerd,
- Tijdig inspelen op krimp houdt in goed analyseren waar kansen liggen voor Kindwijs.
- Externe mobiliteit bevorderen

2.5. Huisvesting en ICT

Huisvesting

Het opstellen en actualiseren van de meerjaren onderhoudsplannen is uitbesteed aan Ingenieursbureau Lakerveld. In 2016 heeft de tweejaarlijkse herziening van de meerjaren onderhoudsplanning plaatsgevonden.

Kindwijs heeft onderhoudscontracten voor al haar scholen gesloten. Het gaat om onderhoud daken, CV's, ontruimingsinstallaties, schoolpleintoestellen, schilderwerk, elektrische installaties en brandblusmiddelen.

In 2016 is op de platte daken van de Kindwijs-scholen welke in 2015 reeds behoorden tot de stichting, conform de regelgeving voorzien in valbeveiliging. De scholen die per 1 januari 2016 toegetreden zijn tot Kindwijs worden in 2017 voorzien van valbeveiliging op de platte daken.

Een aantal schoolgebouwen of delen van schoolgebouwen is inmiddels ouder dan 40 jaar. De leeftijd van deze gebouwen en gebouwdelen maakt de afweging voor het uitvoeren van groot onderhoud lastig. De vraag doet zich immers voor of deze gebouwen nog wel 10 tot 20 jaar in gebruik kunnen zijn.

Om de huisvestingssituatie en de toekomstige vraag naar (ver)nieuwbouw van scholen in de gemeente is de Gemeente Goeree Overflakkee inmiddels gestart met het inventariseren en kwalificeren van de schoolgebouwen in de gemeente. In 2017 zal een Integraal Huisvestingsplan worden opgesteld waarin bepaald zal worden welke school wanneer voor (ver)nieuwbouw in aanmerking kan komen.

ICT

Alle scholen die onderdeel uitmaken van Kindwijs gebruiken in meer of mindere mate informatietechnologie bij het geven van onderwijs. Onderlinge afstemming in gebruik en uitwisseling van ervaringen en deskundigheid vindt nog in beperkte mate plaats.

In 2016 is Kindwijs gestart met het opstellen en implementeren van een ICT-beleid voor de hele stichting waarbinnen afstemming en uitwisseling gefaciliteerd wordt. In samenwerking met Kennisnet zijn daarvoor in 2016 twee bijeenkomsten gehouden met alle ICT-coördinatoren binnen Kindwijs om tot een gezamenlijke visie te komen. Begin 2017 is de werkgroep ICT, waarin alle ICT-coördinatoren deelnemen, ingesteld door bestuur en management team.

2.6. Communicatie en relaties

Binnen het Passend Onderwijs is in 2016 een nieuwe Koepelorganisatie Passend Onderwijs gevormd door het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs en het Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs. Het doel van deze duurzame samenwerking is om passend onderwijs tussen PO en VO voor alle kinderen op het eiland te realiseren en zo een doorgaande ontwikkeling bij kinderen bewerkstelligen. Kindwijs is als lid van het samenwerkingsverband passend primair onderwijs tevens lid van deze koepelorganisatie.

Kindwijs participeerde in de oude federatie van Protestants-christelijke scholen op Goeree Overflakkee. In december 2016 is deze federatie definitief opgeheven.

Intern heeft de website en het gebruik van intranet door het bestuur en personeel een forse ontwikkeling en toepassing meegemaakt. In 2017 zullen hier verdere stappen in worden ondernomen door de inrichting van een Office 365 en Sharepoint omgeving.

In 2016 is Kindwijs gestart met een tweewekelijks nieuwsbrief voor de schooldirecteuren en vanaf 2017 wordt een halfjaarlijkse nieuwsbrief voor het personeel uitgegeven.

Zaken met behoorlijke politieke of maatschappelijke impact

De regels die bepalen hoeveel bekostiging schoolbesturen krijgen, stammen uit de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw. Om schoolbesturen de mogelijkheden en de ruimte te geven om hun organisatie aan te sturen en om integrale keuzes te maken, zullen deze moeten worden aangepast.

In het bestuursakkoord heeft de PO-raad met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) afgesproken dat ze gaan werken aan een vereenvoudigd bekostigingsmodel. Samen met het ministerie onderzoekt ze hoe de bekostiging dusdanig kan worden gemoderniseerd dat deze makkelijker, transparanter, stabiel en zo min mogelijk sturend is. Een dergelijke modernisering, waarbij het lumpsumbudget anders wordt verdeeld, zal leiden tot herverdeeffecten.

Een nieuw bekostigingsmodel zou vanaf 2020 in werking kunnen treden. Dit zal pas plaatsvinden als de nieuwe wijze van bekostiging breed besproken is met schoolbesturen.

Kindwijs volgt deze ontwikkelingen intensief. Wanneer immers deze nieuwe bekostiging tot lagere inkomsten leidt komt een van de pijlers onder haar bestaan: Het streven om in elk dorp op ons eiland christelijk primair onderwijs te waarborgen in gevaar.

Afhandeling van klachten

Kindwijs en de onder haar bestuur vallende scholen zijn aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de Besturenraad. Om problemen, vragen of klachten op te lossen, wordt de route leerkracht, directie, algemeen directeur, bestuur gevolgd. In 2016 zijn er geen klachten ingediend door ouders/verzorgers van een leerling, die niet door het personeel en schooldirectie konden worden afgehandeld.

Kindwijs heeft voor het vervullen van de functie Externe Vertrouwenspersoon een overeenkomst gesloten met CJG Rijnmond. In 2016 is er geen beroep gedaan op deze externe vertrouwenspersoon.

2.7. Financieel

Financiële kengetallen

Kengetallen financiële positie	2015	2016	2017	2018	2019
	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Huisvestingsratio</i>	8,59%	8,69%	9,29%	9,74%	9,85%
<i>Liquiditeit (current ratio)</i>	3,45	4,07	4,11	4,51	4,76
<i>Liquiditeit (quick ratio)</i>	3,45	4,07	4,11	4,51	4,76
<i>Personeelslasten / Rijksbijdragen</i>	79,68%	81,81%	78,14%	77,58%	77,36%
<i>Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten</i>	76,97%	77,49%	77,47%	76,93%	76,79%
<i>Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten</i>	77,35%	78,82%	77,57%	77,40%	77,62%
<i>Rentabiliteit</i>	0,49%	1,69%	0,13%	0,60%	1,06%
<i>Solvabiliteit I</i>	0,65	0,65	0,65	0,65	0,66
<i>Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)</i>	0,82	0,84	0,85	0,85	0,85
<i>Weerstandsvermogen</i>	34,85%	36,30%	37,45%	38,35%	39,25%

Kengetallen overig	2015	2016	2017	2018	2019
	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Kapitalisatiefactor</i>	0,52	0,53	0,57	0,58	0,59
<i>Weerstandsvermogen exclusief materiële vaste activa</i>	13,54%	16,74%	16,11%	18,94%	20,72%
<i>Algemene reserve / Totaal baten plus financiële baten</i>	22,80%	22,85%	24,12%	25,03%	26,13%
<i>Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten</i>	9,33%	10,20%	11,02%	11,50%	11,72%
<i>Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten</i>	96,60%	94,73%	99,14%	99,17%	99,27%
<i>Overige overheidsbijdragen en -subsidies / Totaal baten plus financiële baten</i>	0,67%	0,91%	0,17%	0,14%	0,08%
<i>Investerings huisvesting / Totaal baten plus financiële baten</i>	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%
<i>Investerings inventaris en apparatuur / Totaal baten plus financiële baten</i>	1,90%	1,88%	5,64%	1,94%	2,87%
<i>Netto werkkapitaal / Totaal baten plus financiële baten</i>	22,41%	26,06%	26,99%	30,28%	32,29%
<i>Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen</i>	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Huisvestingsratio

Het nieuwe kengetal huisvestingsratio geeft de verhouding aan van de lasten van huisvesting en de totale lasten (inclusief financiële lasten). De huisvestingsratio is gedefinieerd als de som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeitsratio geeft aan in welke mate de instelling op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De liquiditeit (current ratio) wordt gedefinieerd als de vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden.

Liquiditeit (quick ratio)

De liquiditeitsratio geeft aan in welke mate de instelling op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De liquiditeit (quick ratio) wordt gedefinieerd als de vlottende activa exclusief voorraden gedeeld door de kortlopende schulden.

Rentabiliteit ten opzichte van bedrijfsopbrengsten inclusief rentebaten

Rentabiliteit geeft aan welk deel van de totale baten (opbrengsten) over blijft na aftrek van de lasten (kosten). De rentabiliteit wordt in dit specifieke geval berekend met: het resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de baten uit gewone bedrijfsvoering inclusief rentebaten.

Solvabiliteit I

De solvabiliteit geeft aan welk deel van de bezittingen (activa) zijn gefinancierd met eigen vermogen. Solvabiliteit is gedefinieerd als het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)

Dit kengetal is een maat voor kredietwaardigheid en is gedefinieerd als het eigen vermogen inclusief voorzieningen gedeeld door het totaal vermogen.

Weerstandvermogen

Het vermogen van de instelling om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voorzetten.

Kapitalisatiefactor

De mate waarin onderwijsinstelling haar kapitaal efficiënt benut voor de vervulling van haar taken.

Financiële positie

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn per saldo afgenomen met € 151.000,-. Tegenover de investeringen ter grootte van € 204.000,- staan afschrijvingen ten laste van de exploitatie van € 354.500,-.

Vorderingen

De vorderingen zijn ongeveer even hoog als ultimo 2015. Er zijn naar inschatting geen oninbare vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn toegenomen door een positieve kasstroom als gevolg van het positieve exploitatie resultaat 2016. Daarnaast zijn de investeringen in 2016 lager geweest dan de afschrijvingen, hetgeen tot een positieve kasstroom leidt. Tevens zijn de voorzieningen toegenomen.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2016 € 3.533.000,- en bedraagt hiermee 64,6% van het balanstotaal. Het weerstandsvermogen is met de fusie per 1 januari 2016 gestegen van 11,7% ultimo 2015 naar 34,85% ultimo 2016. In hoeverre het vermogen voldoende is om de risico's te dragen is beschreven in de Continuïteitsparagraaf.

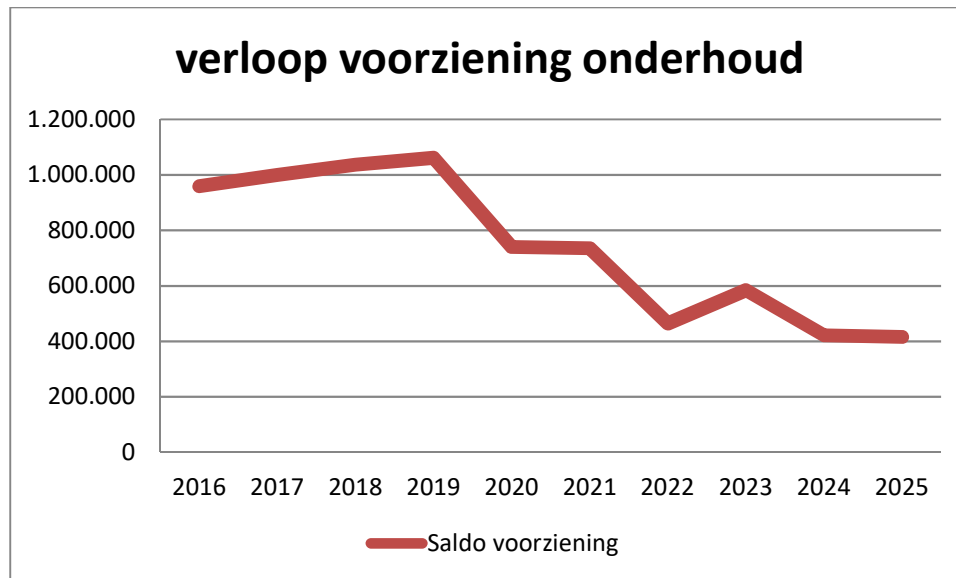
Voorzieningen

De voorzieningen zijn in totaal gestegen met € 117.700,-.

In de onderhoudsvoorziening is in 2016 een extra storting boven de begroting gedaan van € 192.200,-. De totale storting in de voorziening bedraagt daarmee € 435.404,-. De onderhoudsuitgaven in 2016 bedroegen € 336.349,-.

De extra storting in 2016 is gedaan om de verwachte daling van het onderhoudsfonds als gevolg van de overheveling van de bekostiging van het buitenonderhoud te beperken.

Van het verwachte verloop van het onderhoudsfonds in de meerjarenbegroting is onderstaande grafiek weer te geven.

Treasuryverslag

Het bestuur van Kindwijs heeft een treasurystatuut vastgesteld waarin de eisen zijn vastgelegd waaraan beleggingen van overtollige middelen moeten voldoen, te weten:

- **Obligaties**
Door de vereniging zullen geen obligaties worden gehouden.
- **Aandelen**
Door de vereniging zullen geen aandelen worden gehouden, hieronder tevens begrepen beleggingsfondsen.
- **Overige effecten**
Door de vereniging zullen geen overige effecten worden gehouden.
- **Wijziging beleggingsbeleid**
Wanneer de directie of de penningmeester van mening is dat door omstandigheden het beleggingsbeleid bij moet worden gesteld, dient dit vooraf ter goedkeuring aan het bestuur te worden voorgelegd. Te denken valt aan wijziging van de richtlijnen van de overheid of een structurele verslechtering van de (rente)markten, waardoor de beleggingsverhouding moet worden aangepast.
- **Bandbreedte beleggingen**
Overtollige liquiditeiten worden belegd in de toegestane beleggingsvormen. Overtollige liquiditeiten worden alleen belegd bij ABN-AMRO, ING bank, of Rabobank.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het treasurybeleid ligt bij de penningmeester en de algemeen directeur van Kindwijs en vanaf 2017 bij het college van bestuur.

In 2016 zijn de overtollige middelen uitsluitend ondergebracht op de bedrijfsspaarrekeningen bij de Rabobank. Het saldo van deze rekeningen bedraagt ultimo 2016 € 2.415.203,-

Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2016 bedraagt positief € 173.700,-. Het begrote positieve resultaat over 2016 bedroeg € 93.600,-. De inkomsten waren in 2016 € 586.200,- hoger dan begroot, terwijl de uitgaven € 498.800,- hoger waren. Het verschil tussen het begrote en gerealiseerde resultaat bedraagt € 80.200,-. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

Bijzondere baten: ontvangen middelen opheffing federatie	V €	123.950,-
Niet bestede begrote onvoorziene uitgaven	V -	142.200,-
Hogere dotatie aan het onderhoudsfonds	N -	197.500,-
Saldo inkomsten en uitgaven schoolfondsen	V -	15.550,-
Overige afwijkingen per saldo	N -	4.000,-
Totale afwijking van de begroting	V €	80.200,-

Ten opzichte van het cumulatieve resultaat over 2015 ad € 24.000,- van de per 1 januari 2016 gefuseerde besturen bedraagt het verschil € 149.800,-

De inkomsten van de stichting stegen met € 301.700,- terwijl de lasten stegen met € 153.100,-

Het totale verschil ad € 149.400,- is als volgt te verklaren:

Rijksbijdragen	V €	24.500,-
Overige overheidsbijdragen	V -	26.800,-
Overige baten	V -	150.400,-
Totaal baten	V €	301.700,-
Personele lasten	N €	282.550,-
Afschrijvingen	V €	7.850,-
Huisvestingslasten	V €	19.300,-
Overige instellingslasten	V €	132.000,-
Leermiddelen	N €	24.800,-
Totaal lasten	N €	153.500,-
Financiële baten en lasten	N €	3.700,-
Totaal verschil met 2015	V €	149.800,-

Rijksbijdragen

De vergoeding voor materiële instandhouding is gestegen door een verhoging van de bekostiging van het buitenonderhoud met € 27.400,-. De personele bekostiging is gestegen door extra middelen voor personeel- en arbeidsmarktbeleid met per saldo € 117.000. De totale bekostiging daalde als gevolg van een lager aantal leerlingen met ca. € 75.600,-

Overige overheidsbijdragen

In 2016 zijn diverse subsidies ontvangen inzake onderwijs in de Engelse taal en muziek onderwijs. Daarnaast is subsidie toegezegd voor het onderzoek naar duurzame inzetbaarheid.

Overige baten

De overige baten zijn hoger dan in 2015 als gevolg het ontvangen aandeel in de reserves van de Federatie van Protestants-christelijke scholen op Goeree Overflakkee ter grootte van € 124.000,-.

Personele lasten

De salariskosten, verminderd met de ontvangen uitkeringen zijn in 2016 met € 141.600,- gestegen ten opzichte van 2015, met name als gevolg van de verhoging van de brutosalarissen. De overige personele lasten zijn € 140.900 hoger o.a. als gevolg van hogere kosten voor hogere kosten voor opleiding en nascholing.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn in 2016 licht gestegen ten opzichte van 2015. Tegen over een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening van € 52.200,- en hogere huurlasten voor het bestuurskantoor staan lagere energiekosten vanwege teruggave van te hoge afrekeningen in voorgaande jaren.

Overige instellingslasten

De kosten voor administratie en beheer daalden ten opzichte van de gezamenlijke kosten in 2015 met € 103.000,- als gevolg van het in eigenbeheer nemen van de financiële administratie en het vervallen van de kosten administratiekantoor van de toetreden besturen in 2016.

Leermiddelen

De kosten van het onderwijsleerpakket zijn in 2016 hoger dan in 2015 als gevolg van hogere uitgaven aan leer- en hulpmiddelen en hogere ICT kosten.

2.8. Continuïteitsparagraaf

Gegevensset

Kengetallen

Kengetallen	2015	2016	2017	2018	2019
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Aantal leerlingen, studenten en deelnemers per 1 oktober</i>	1.913	1.883	1.841	1.854	1.813
Personele bezetting per 31 december					
<i>bestuur / management (fte)</i>	12,20	12,22	12,55	10,85	10,85
<i>Personeel primair proces (fte)</i>	91,71	96,53	87,36	86,61	85,42
<i>Ondersteunend personeel (fte)</i>	10,99	11,79	9,59	8,13	8,13
<i>Totale personele bezetting (fte)</i>	114,90	120,54	109,49	105,58	104,39

Overige kengetallen	2015	2016	2017	2018	2019
	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Aantal leerlingen / Totaal personeel</i>	16,65	15,62	16,81	17,56	17,37
<i>Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel</i>	20,86	19,51	21,07	21,41	21,23

Leerlingaantal

Op 1 oktober 2016 bedraagt het leerlingaantal van de stichting in totaal 1883 leerlingen. Een afname van 30 leerlingen ten opzichte van 1 oktober 2015 waarbij alle 13 scholen zijn meegenomen in de berekening. Uit de prognose blijkt dat ook de komende jaren een daling van het leerlingaantal wordt verwacht.

Personele bezetting

Om in te spelen op de verwachte krimp van het aantal leerlingen stelt het bestuur jaarlijks een bestuursformatieplan voor de komende vier schooljaren op. In het bestuursformatieplan 2017-2021 zijn de gevolgen van het dalend leerlingaantal omgezet in nieuwe groepindelingen op de scholen. De vermindering van het aantal groepen op enkele scholen leidt tot een lagere personele bezetting.

Meerjarenbegroting

BALANS

	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
Activa					
Vaste activa					
<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	2.054.398	1.903.399	2.039.132	1.840.412	1.764.619
<i>Financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
<i>Totaal van vaste activa</i>	2.054.398	1.903.399	2.039.132	1.840.412	1.764.619
Vlottende activa					
<i>Vorraden</i>	0	0	0	0	0
<i>Vorderingen</i>	575.464	571.226	520.029	515.981	517.737
<i>Effecten (kortlopend)</i>	0	0	0	0	0
<i>Liquide middelen</i>	2.572.219	2.980.458	2.917.174	3.204.844	3.404.159
<i>Totaal van vlottende activa</i>	3.147.683	3.551.684	3.437.203	3.720.825	3.921.896
<i>Totaal van activa</i>	5.202.081	5.455.083	5.476.335	5.561.237	5.686.515
Passiva					
<i>Eigen vermogen</i>	3.359.516	3.533.262	3.578.223	3.635.779	3.737.743
<i>Eigen vermogen, algemene reserve</i>	442.810	2.308.307	2.320.909	2.378.465	2.480.429
<i>Eigen vermogen, bestemmingsreserves</i>	2.916.707	1.224.955	1.257.314	1.257.314	1.257.314
<i>Eigen vermogen, overige reserves en fondsen</i>	0	0	0	0	0
<i>Voorzieningen</i>	930.761	1.048.510	1.062.042	1.099.811	1.124.157
<i>Langlopende schulden</i>	0	0	0	0	0
<i>Kortlopende schulden</i>	911.803	873.311	836.070	825.647	824.615
<i>Totaal van passiva</i>	5.202.081	5.455.083	5.476.335	5.561.237	5.686.515

Staat / Raming van baten en lasten

	2015	2016	2017	2018	2019
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Prognose basis, aantal leerlingen</i>			1.883	1.841	1.854
Baten					
<i>Rijksbijdragen</i>	9.586.294	9.664.158	9.553.412	9.481.181	9.523.777
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	66.827	93.618	16.300	13.860	7.957
<i>Overige baten</i>	316.662	513.719	62.918	62.599	58.439
Totaal baten	9.969.783	10.271.495	9.632.630	9.557.640	9.590.173
Lasten					
<i>Personeelslasten</i>	7.680.523	7.963.055	7.464.617	7.355.397	7.367.132
<i>Afschrijvingen</i>	363.056	355.192	408.117	383.925	350.817
<i>Huisvestingslasten</i>	858.046	838.735	856.761	889.364	899.372
<i>Overige lasten</i>	1.047.161	940.030	891.038	871.907	871.395
Totaal lasten	9.948.787	10.097.012	9.620.533	9.500.593	9.488.716
Saldo baten en lasten	20.996	174.483	12.097	57.047	101.457
<i>Gerealiseerde herwaardering</i>					
<i>Financiële baten</i>	8.923	4.503	3.275	3.275	3.275
<i>Financiële lasten</i>	5.934	5.240	2.770	2.770	2.770
Resultaat	23.984	173.746	12.602	57.552	101.962
<i>Belastingen</i>	0	0	0	0	0
<i>Resultaat uit deelnemingen</i>	0	0	0	0	0
Resultaat na belastingen	23.984	173.746	12.602	57.552	101.962
<i>Resultaat aandeel van derden</i>	0	0	0	0	0
Nettoresultaat	23.984	173.746	12.602	57.552	101.962
<i>Buitengewone baten</i>	0	0	0	0	0
<i>Buitengewone lasten</i>	0	0	0	0	0
Totaal resultaat	23.984	173.746	12.602	57.552	101.962

Toelichting:

De rijksbijdragen dalen in de komende jaren als gevolg van het dalend leerlingen aantal.

De personele lasten dalen als gevolg van de vermindering van de personeelsformatie.

De afschrijvingen dalen als gevolg van het beleid om de investeringen te budgetteren op basis van een norm-afschrijving waar alle scholen binnen moet blijven.

De huisvestingskosten nemen toe door de stijgende onderhoudskosten aan verouderende schoolgebouwen. De benodigde stortingen in de voorziening onderhoud zijn gebaseerd op de actuele meerjaren onderhoudsplanning.

De financiële baten zijn geraamd op 0,1% van de reserves en voorzieningen.

Huisvesting:

Om de gevolgen van de doorcentralisatie onderhoud gebouwen op te vangen, zijn er diverse maatregelen genomen:

- Per 01-01-2014 ligt de verantwoording voor het beheer van de gebouwen geheel bij Bureau Lakerveld. Zij stellen de MOP's op en zorgen voor uitvoering en controle. De MOP's worden twee-jaarlijks herzien.
- Betreffende schilderwerk, onderhoud platte daken, onderhoud elektrische voorzieningen en alarm-/ontruimingsinstallaties, onderhoud CV installaties en airco's zijn meerjarige onderhoudscontracten gesloten.
- De schoonmaak wordt zo veel als mogelijk uit oogpunt van kostenefficiëntie uitbesteed aan facilitaire dienstverleners.
- Per 01-01-2015 ligt het buitenonderhoud niet meer bij de Gemeente Goeree-Overflakkee, maar bij Kindwijs.
- In 2016 is de meerjaren onderhoudsbegroting geactualiseerd en uitgebreid met de per 1 januari 2016 toegetreden scholen.

De eigendom van de schoolgebouwen van Kindwijs is gesplitst in juridisch en economisch waarbij het economisch eigendom bij de gemeente ligt. Er zijn voor de komende jaren geen nieuwbouwplannen. Wel zullen in 2017 dan wel 2018 de raamkozijnen van de school in Melissant worden vervangen.

Voor het overige zijn buiten reguliere vervangingen van inventaris, methoden en apparatuur en ICT geen investeringsprojecten gepland.

De reserves en bestemmingsreserves worden gevormd uit de exploitatieresultaten. Op basis van de verwachte positieve resultaten zullen deze de komende jaren toenemen.

Voor een toelichting het verloop van de onderhoudsvoorziening wordt verwezen naar de toelichting op de financiële positie.

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Ten einde de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de stichting een planning en controle cyclus waarbij het bestuur de ontwikkeling van de financiële en onderwijs prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting de toezichthouder middels maandelijkse rapportages. De basis voor de verantwoording wordt naast de realisatie gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de bestuurder wordt opgesteld en ter fiattering aan de raad van toezicht wordt voorgelegd. Daarnaast wordt jaarlijks een meerjaren bestuursformatieplan opgesteld en aan de medezeggenschapsraad ter instemming en aan de raad van toezicht ter goedkeuring voorgelegd. In deze meerjarenbegroting en het bestuursformatieplan worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkent en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Ten einde de interne risico's zoveel als mogelijk te beperken, wordt ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico.

Hierin wordt de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting.

In de hierboven opgenomen meerjarenbegroting komen een aantal financiële risico's tot uiting. De belangrijkste is het dalende leerlingen aantal. Zoals genoemd onder de externe ontwikkelingen spelen er een aantal onzekerheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de extra middelen van uit het herfstakkoord. Hier kleven bepaalde risico's aan als het gaat om politieke instabiliteit. Het wegvallen van bepaalde geldstromen zou mogelijk kunnen leiden tot financiële krapte. Ook dit zal middels de planning- en controlcyclus bewaakt worden.

Met ingang van 1 januari 2016 is de stichting eigenrisicodrager geworden voor de vervanging van zieke leerkrachten. In 2016 is het interne rapportage systeem verder ontwikkeld om dit risico te monitoren en te beheersen. Voor het vaste deel van de vervangingsbehoefte is een vaste vervangerspool opgezet.

Als het gaat om risicobeheersing stelt het bestuur zich de komende periode ten doel om de indicatoren in de maandelijks rapportage verder te ontwikkelen zowel ten aanzien van onderwijskwaliteit en – resultaten als ten aanzien van financiële resultaten.

Risico's en onzekerheden

Risicobeheersing

In mei 2015 zijn in samenwerking met Verus de volgende risico's in kaart gebracht.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Niet behalen van eigen geformuleerd kwaliteitsniveau aan de doelgroep	Ontevreden ouders en inspectie met als gevolg minder instroom door Imagoschade. Schatting € 400.000 (3 jaar € 125.000 nodig voor ombuiging)	3	€ 100.000	Sturen op leerresultaten groep Testen en toetsen eigen meetinstrument Handelingsgericht werken Tevredenheidsmetingen geledingen Inzetten van specialisten in de school Audits inzetten om kwaliteit te borgen Maken van kwaliteitsbeleid op bestuursniveau vertaald naar schoolniveau
Deel leerkrachten haalt denk- en handelingsniveau HBO niet	Kwaliteitsverlies, schatting schade € 150.000	5	€ 125.000	Stichtingsbrede competentieprofielen bepalen Gezamenlijk aanbod scholing Functionerings- en beoordelingsgesprekken houden, scherper selectiebeleid. POP gesprekkencyclus invoeren, personeelsdossier op orde

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Leerlingenaantal daling ten gevolge van kwaliteit	Mogelijk verlies PCO school in dorpskern. Schade € 400.000 bij sluiting kleine school	4	€ 200.000	Maken omgevingsanalyse / belangstelling systematisch monitoren Ontwikkelen scenario's o.b.v. prognoses Analyse tevredenheidsmetingen PR-beleid ontwikkelen Basisarrangement op scholen bieden Ambities afstemmen op populatie kernen Minimum aantal leerlingen per school bepalen
Onvoldoende competentie bij schooldirectie	Kwaliteit van het onderwijs komt onder druk. Schade € 150.000	3	€ 30.000	Inventarisatie competenties en ambities. Functionerings- en beoordelingsgesprekken houden. POP gesprekkencyclus invoeren. Bij inkrimpen scholen kiezen voor meerschoolse directie
Personeeloverschot t.o.v. de basisbekostiging	Uitstroom van gekwalificeerd personeel. Schade € 150.000 bij 2,0 fte	3	€ 30.000	Bewaking en sturing vaste en tijdelijke aanstellingen op bestuursniveau. Tijdig prognoses bijstellen en financiële gevolgen doorrekenen.
Statisch personeelsbestand	Daling leerlingenaantal. Identiteit werkt belemmerend voor mobiliteit binnen de stichting, schade € 150.000	3	€ 30.000	Verjonging personeelsbestand scholen stimuleren. Samenwerking stimuleren. Procedure benoeming herzien o.a. ten aanzien van vetorecht adviesraden.
Ontstaan van een onprofessionele werkomgeving	Uitstroom leerlingen, Schade € 200.000	3	€ 50.000	Ontwikkelen leiderschap directies een aanspreekbeleid teams. Creëren, behouden, bewaken sociale veiligheid. Tegengaan van grote verschillen tussen scholen
Te weinig budgetdiscipline c.q. kennis	Voortdurende exploitatietekorten, mogelijke schade € 100.000	3	€ 25.000	Ontwikkeling procedures en vaststellen bevoegdheden Tijdige budgetbewaking en rapportage Transparante begrotingscyclus hanteren
Organisatie raakt out of control door personeelsuitval op cruciale functies	Oplopende tekorten, inhuur duur personeel, Schade geschat op € 150.000	4	€ 50.000	Heldere procedures en werkinstructies vastleggen. Gebruik maken van standaard software zodat vervanging goed te regelen is.
Onverwachte stijging ziekteverzuim personeel	€ 240.000	4	€ 120.000	Herverzekeren risico
Financiële gevolgen van arbeidsconflicten	€ 100.000	3	€ 30.000	Kindwijs geoogd een open sfeer te creëren gericht op het vermijden van conflicten. In geval dat toch een conflict onvermijdelijk is wordt altijd mediation toegepast.
Onverwacht verloop van personeel	€ 150.000	3	€ 50.000	Kindwijs beoogd door een goed personeelsbeleid te voeren en een open sfeer te creëren een aantrekkelijke werkgever te zijn.
Beperkingen in het aannemen van tijdelijke werknemers door de invoering van de wet werk en zekerheid	€ 160.000	4	€ 80.000	Er is een vervangingsbeleid opgesteld waarin het aanstellen van een vaste vervangingspool is opgenomen.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Overschrijdingen van de WNT als gevolg van verlaging van de WNT norm door invoering punteninschalingsysteem per 1 januari 2016	€ 0	1	€ 0	n.v.t.
Onzekerheden omtrent de hoogte en het moment van ontvangst van de te ontvangen rijksbijdragen	€ 200.000	3	€ 50.000	De jaarbegroting en meerjarenbegroting worden voorzien van een liquiditeitsbegroting. Voor de lopende exploitatie zal een cyclus van liquiditeitsplanning en –bewaking wordt ingericht.
Onvoldoende financiële middelen aanwezig voor uitvoering buitenonderhoud door de decentralisatie van het buitenonderhoud	€ 500.000	3	€ 150.000	De MOP wordt tweejaarlijks geactualiseerd, elk jaar wordt een onderhoudsinventarisatie gehouden.

Kans: 1 = Zeer onwaarschijnlijk >5%; 2 = Onwaarschijnlijk 5% <> 10%; 3 = Waarschijnlijk 10% <> 25%; 4 = Meer dan waarschijnlijk 25% <> 50%; 5 = Zeer waarschijnlijk 50% <> 100%

Kindwijs is per 1 januari 2016 eigen risicodragers voor de vervanging van zieke leerkrachten. Het risico op stijgend verzuim is afgedekt door de kosten van verzuim langer dan 42 dagen te herverzekeren

Ter verbetering van de beheersing van de financiële en budgetrisico's is per 1 november 2015 een ervaren financieel manager aangetrokken en is per 1 januari 2016 de financiële administratie in eigen beheer genomen.

Kindwijs heeft zich voorgenomen de terugloop van de werkgelegenheid in het basisonderwijs de komende drie jaar zo veel als mogelijk op te vangen via natuurlijk verloop en door externe mobiliteit. Indien noodzakelijkerwijs medewerkers als boventallig moeten worden aangemerkt zullen zij in de eigen vervangingspool worden opgenomen.

Bij ongeschiktheid voor de functie wordt eerst onderzocht of een andere passende functie beschikbaar is. Indien het tot (onvrijwillige) ontslag komt, dan is dat alleen in het kader van ongeschiktheid voor de functie. Hierbij wordt het reglement van het Participatiefonds in acht genomen.

Teneinde de risico's zoveel mogelijk te beperken, stelt Kindwijs jaarlijks een meerjaren bestuursformatieplan op.

Tussen Kindwijs en, Groenendijk Onderwijs Consultancy is daarnaast een contract voor juridische hulpverlening afgesloten. Alle zaken m.b.t. dreigend ontslag e.d. worden eerst juridisch gecheckt door GOC.

Bijlage: verantwoording besteding prestatiebox

Uit de gezamenlijk geformuleerde ambities in het bestuursakkoord wordt per ambitie aangegeven of en hoe onze scholen er mee bezig zijn geweest:

1. Ambitie: scholen werken opbrengstgericht

Hier werden/worden alle personeelsleden in opgeleid.

2. Ambitie: schoolbesturen formuleren meetbare doelen voor het beoordelen van de leerlingprestaties

Alle scholen zijn begonnen met hier invulling aan te geven, waarbij het leerlingvolgsysteem Parnassys als instrument wordt gebruikt.

3. Ambitie: scholen met leerlingen met een leerlinggewicht meten de opbrengsten van de leerlingen in de groepen 1 en 2, door observaties, of een vorm van toets of checklist.

Bestaande systemen werden/worden onder de loep genomen, geschikte observatiesystemen worden waar nodig uitgezocht en aangeschaft.

4. Ambitie: scholen bieden een gericht onderwijsaanbod voor cognitief talentvolle en hoogbegaafde leerlingen.

Dit is een blijvend aandachtspunt voor Stichting Kindwijs. In schooljaar 2016/2017 is een interne werkgroep ingesteld die de opdracht heeft de visie op hoogbegaafdheid inhoud te geven. Vanuit deze visie zullen stappen worden ondernomen om tot een gericht aanbod te komen.

5. Ambitie: scholen betrekken ouders actief bij de ontwikkeling en leerprestaties van hun leerlingen.

Dit verkeert in de opbouwfase. De hulp van externe experts is op enkele scholen hierbij ingeroepen.

6. Ambitie: er zijn geen zeer zwakke scholen meer.

Hier wordt hard aan gewerkt, met als resultaat dat al onze scholen nu allemaal door de inspectie als voldoende worden beoordeeld (basisarrangement).

7. Ambitie: leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van hun leerlingen. Ook stemmen leraren de instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling van leerlingen.

Alle Kindwijsscholen maken gebruik van de module Integraal van ParnasSys. Met Integraal realiseert Kindwijs een systeem voor kwaliteitszorg waarin schoolanalyse, schoolontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling logisch met elkaar verbonden zijn. Het is geheel geïntegreerd in ParnasSys, zodat leeropbrengsten en procesopbrengsten realtime en in samenhang online inzichtelijk zijn. De kwaliteit wordt in beeld gebracht, de school werkt planmatig aan schoolontwikkeling en de gesprekkencyclus.

De implementatie van Integraal wordt in samenwerking met Driestar Educatief steeds verder uitgebouwd.

8. Ambitie: leraren en schoolleiders werken voortdurend aan hun professionalisering en registreren zich als zodanig in het beroepsregister voor leraren en voor schoolleiders.

Iedere directeur heeft zich geregistreerd. In 2016 zijn alle directeuren gestart met de nascholing voor de herregistratie.

9. Ambitie: scholen voeren een goed en effectief HRM-beleid. In dat verband is er voor leraren een bekwaamheidsdossier en vindt er jaarlijks minimaal één formeel beoordelings- of functioneringsgesprek plaats. Daarnaast is de kwaliteit van de begeleiding en ondersteuning van beginnende leraren verbeterd.

Hier wordt op onze scholen vorm aan gegeven middels vastgesteld IPB-beleid op alle genoemde onderdelen. In schooljaar 2016/2017 hebben de beginnende leraren deelgenomen aan de Werkplaats: startende leraren van Driestar Educatief.

10. Ambitie: schoolbesturen geven hun onderwijsopbrengsten transparant weer via het te ontwikkelen informatiesysteem 'Vensters PO' en scholen gebruiken Vensters PO voor het evalueren van de eigen opbrengsten en kwaliteit.

Van de meeste scholen staan de onderwijsopbrengsten inmiddels op 'Scholen op de kaart'.

Daarnaast worden onderwijsopbrengsten van alle scholen transparant weergegeven in Parnassys en Integraal op bestuursniveau (via de bestuursmodule). Deze uitslagen worden gebruikt voor het evalueren van de eigen opbrengsten en kwaliteit.

3. Jaarrekening

3.1 Jaarrekening

3.1.1 Balans per 31 december 2016

(na resultaatbestemming)

EUR Bedragen: x 1	Ref.	31-12-2016	31-12-2015
Activa			
<i>Vaste activa</i>			
		0	0
		0	0
		0	0
		1.903.399	2.054.398
		0	0
		1.903.399	2.054.398
<i>Vlottende activa</i>			
		0	0
		0	0
		0	0
		2.980.458	2.572.219
		3.551.684	3.147.683
		5.455.083	5.202.081
Passiva			
		3.533.262	3.359.516
		1.048.510	930.761
		0	0
		873.311	911.803
		5.455.083	5.202.081

Toelichtingen

Aanpassing balansgegevens per 1 januari boekjaar

Per 1 januari 2016 is de Stichting Kindwijs bestuurlijk gefuseerd met de Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Stad aan het Haringvliet/Den Bommel, de Vereniging voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs Goeree Overflakkee en de vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag. De vergelijkende balanscijfers over 2015 zijn de gecumuleerde balanscijfers per 31 december 2015 van de gefuseerde verenigingen en stichtingen.

3.1.2 Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	Ref.	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie
Baten				
<i>Rijksbijdragen</i>	7	9.664.158	9.646.975	9.586.294
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	8	93.618	0	66.827
<i>Overige baten</i>	9	513.719	38.300	316.662
Totaal baten		10.271.495	9.685.275	9.969.783
Lasten				
<i>Personeelslasten</i>	10	7.963.055	7.649.028	7.680.523
<i>Afschrijvingen</i>	11	355.192	376.565	363.056
<i>Huisvestingslasten</i>	12	838.735	697.675	858.046
<i>Overige lasten</i>	13	940.030	874.904	1.047.161
Totaal lasten		10.097.012	9.598.172	9.948.787
Saldo baten en lasten		174.483	87.103	20.996
<i>Financiële baten</i>	14	4.503	12.475	8.923
<i>Financiële lasten</i>	15	5.240	6.000	5.934
Resultaat		173.746	93.578	23.984
<i>Belastingen</i>		0	0	0
<i>Resultaat uit deelnemingen</i>		0	0	0
Resultaat na belastingen		173.746	93.578	23.984
<i>Resultaat aandeel van derden</i>		0	0	0
Nettoresultaat		173.746	93.578	23.984
<i>Buitengewone baten</i>		0	0	0
<i>Buitengewone lasten</i>		0	0	0
Totaal resultaat		173.746	93.578	23.984

Toelichtingen

Per 1 januari 2016 is de Stichting Kindwijs bestuurlijk gefuseerd met de Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Stad aan het Haringvliet/Den Bommel, de Vereniging voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs Goeree Overflakkee en de vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag. De vergelijkende cijfers over 2015 zijn de gecumuleerde cijfers over 2015 van de gefuseerde verenigingen en stichtingen.

3.1.3 Kasstroomoverzicht

		01-01-2016 t/m 01-01-2015 t/m	
EUR Bedragen: x 1		31-12-2016	31-12-2015
Ref.		Realisatie	Realisatie
	Kasstroom uit operationele activiteiten		
	<i>Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening</i>	174.483	19.889
	<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat</i>		
	<i>Aanpassingen voor afschrijvingen</i>	11 354.152	363.056
	<i>Aanpassingen voor waardeveranderingen</i>		
	<i>Toename (afname) van voorzieningen</i>	5 117.748	342.571
	<i>Overige aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat</i>		
	<i>Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat</i>	471.900	705.627
	<i>Veranderingen in werkkapitaal</i>		
	<i>Afname (toename) van voorraden</i>		
	<i>Afname (toename) van kortlopende vorderingen</i>	2 4.239	289.642
	<i>Afname (toename) van effecten</i>		
	<i>Toename (afname) van kortlopende schulden</i>	6 -38.492	-85.196
	<i>Totaal van veranderingen in werkkapitaal</i>	-34.254	204.446
	<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	612.129	929.962
	<i>Ontvangen interest</i>	14 4.503	8.922
	<i>Betaalde interest</i>	15 -5.240	-4.828
	<i>Ontvangen dividenden</i>		
	<i>Mutaties overige financiële vaste activa</i>		
	<i>Betaalde winstbelasting</i>		
	<i>Buitengewone baten</i>		
	<i>Buitengewone lasten</i>		
	Kasstroom uit operationele activiteiten	611.392	934.056
	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
	<i>Verwerving van immateriële vaste activa</i>		
	<i>Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van immateriële vaste activa</i>		
	<i>Verwerving van materiële vaste activa</i>	1 -203.153	-189.607
	<i>Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa</i>	1 0	796
	<i>Investeringen in deelnemingen en samenwerkingsverbanden</i>		
	<i>Toename (afname) leningen aan OCW en EZ</i>		
	<i>Toename (afname) overige financiële vaste activa</i>		810
	Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-203.153	-188.001
	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
	<i>Toename langlopende schulden</i>		0
	<i>Overige kapitaalmutaties</i>	4	-178986
	<i>Aflossing langlopende schulden</i>		0
	Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	-178986
	<i>Overige balansmutaties</i>	0	0
	<i>Toename (afname) van liquide middelen</i>	408.239	567.069

Toelichting op het kasstroomoverzicht

3.1.4 Grondslagen voor financiële verslaggeving

Grondslagen

Algemene grondslagen

De activiteiten van de Stichting voor Protestants-Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee bestaan uit het verzorgen van bijzonder basisonderwijs in de gemeente Goeree-Overflakkee

Deze jaarrekening bevat de financiële gegevens over het kalenderjaar 2016. De jaarrekening over 2016 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften opgenomen.

De waardering van activa en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

Per 1 januari 2016 is de Stichting Kindwijs bestuurlijk gefuseerd met de Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Stad aan het Haringvliet/Den Bommel, de Vereniging voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs Goeree Overflakkee en de vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs op Gerefor-meerde Grondslag. Als vergelijkende balanscijfers ultimo 2015 en vergelijkende realisatiecijfers over 2015 zijn de gecumuleerde balansen per 31 december 2015 en exploitatiecijfers van de gefuseerde verenigingen en stichtingen vermeld.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Stichting Kindwijs handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Aankopen tot een bedrag van € 500 worden onmiddellijk ten laste van de exploitatie gebracht. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar van aanschaf, startend vanaf de datum van ingebruikname.

Het economisch eigendom van de schoolgebouwen berust bij de gemeente. Indien een gebouw door een school blijvend wordt verlaten, wordt het gebouw "om niet" aan de gemeente overgedragen.

De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepresenteerd onder de overlopende activa. Deze subsidies worden tijd-evenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste gebracht van de staat van baten en lasten.

Voor de kosten van periodiek en groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Financiële vaste activa

De in de financiële vaste activa opgenomen effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. De waardering na eerste verwerking vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs waarbij waarde mutaties worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Vlottende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve is ter waarborging van de continuïteit van de scholen en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen en is besteedbaar volgens de richtlijnen van het ministerie OCW.

Bestemmingsreserve publiek

Met ingang van het verslagjaar 2016 is de bestemmingsreserve personeel via de resultaatbestemming toegevoegd aan de algemene reserve.

De voor de fusie per 1 januari 2013 bij één van de scholen gevormde bestemmingsreserve onderhoud is via de resultaatbestemming toegevoegd aan de algemene reserve.

De bestemmingsreserve kapitaal federatie is gevormd uit het uitgekeerde vermogen van de Federatief SWV voor PCPO op Goeree-Overflakkee. Bij bestuursbesluit van 13 juni 2013 hebben deze de bestemming Zorg gekregen. Uit deze reserve worden de kosten voor passend onderwijs betaald die niet uit de middelen van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs of uit de gemeentelijke subsidie Zorgbudget kunnen worden betaald.

Bestemmingsreserve privaat

De Reserve schoolfonds is zijn met eigen middelen, d.w.z. zonder subsidie van de overheid, opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve.

De Reserve fonds vereniging stichting bestaat uit de bij de onderscheiden fusies ingebrachte eigen middelen van de verenigingen en stichtingen. De besteding van deze reserve kan uitsluitend na wederzijdse instemming van het bestuur en de betreffende adviesraad plaatsvinden.

Voorzieningen

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de desbetreffende voorziening. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarden.

Pensioenen

Stichting Kindwijs heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Kindwijs. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Naar de stand van ultimo december 2016 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 96,6% (bron: website www.abp.nl d.d. 27-3-2017). In 2016 had het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 104,2% moeten hebben. Eind 2026 zal het pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad van ongeveer 128% moeten hebben. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten onderwijsinstellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen naast de premieverhoging per 1 januari 2017 door te voeren (bron: website www.abp.nl d.d. 27-3-2017). Stichting Kindwijs heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Surplus heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Uitgestelde beloningen

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij 25-jarige respectievelijk 40-jarige ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening Jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijf-kans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. Per 2016 is uitgegaan van een ophoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 67 jaar.

Duurzame inzetbaarheid

In de cao PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De hierin opgenomen afspraken betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Voor de opgespaarde uren van de medewerkers die afspraken hebben gemaakt over het sparen is een voorziening gevormd ter grootte van de loonkosten van deze uren.

Onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde geplande onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Dit betreft schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen. De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijd-evenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Grondslagen Staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht het moment van ontvangst of betaling. Hierbij wordt uitgegaan dat reguliere onderwijstaken gelijkmatig over het schooljaar worden gespreid. De baten worden opgenomen voor zover ze op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's zijn opgenomen indien ze hun oorsprong hebben vóór het einde van het verslagjaar en ze vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen/waarin de opbrengsten zijn gedeerd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Giften

Giften worden gewaardeerd tegen de reële waarde (voor zover bepaalbaar) in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële- en materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen en -percentages van materiële vaste activa, specificatie

Categorie	Afschrijvings- termijn in jaren	Afschrijvingsp- centage
Gebouwen	30-40	3,33%-5%
Verbouwingen	20-25	4%-5%
Machines en installaties	15-25	4%-7%
Terreininrichtingen	20-40	2,5%-5%
Inventaris en apparatuur	5-10	10%-20%
Meubilair	15-20	5%-7%
ICT	4-6	17%-25%
Leermethoden	8-10	10%-12,5%

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het exploitatieresultaat als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed en waaruit ze voortkomen. In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

3.1.5 Toelichting op de balans per 31 december 2016

1. Materiële vaste activa

31-12-2016	31-12-2015	
Realisatie	Realisatie	
Vlottende activa		
EUR Bedragen: x 1		
De specificatie is als volgt:		
Bedrijfsgebouwen	528.384	553.728
Terreinen en terreininrichtingen	17.628	20.361
Inventaris en apparatuur	1.357.387	1.480.308
Overige materiële vaste activa	0	0
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	0	0
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
Totaal materiële vaste activa	1.903.399	2.054.398

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

Boekwaarde per 1 januari	2.054.398	2.228.643
Bij: investeringen	204.193	189.607
Bij: herwaarderingen	0	0
Af: afschrijvingen	354.544	359.717
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	647	4.135
Boekwaarde per 31 december	1.903.399	2.054.398

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 2.1.6.

Onder de bedrijfsgebouwen is de boekwaarde ad € 10.000,- opgenomen van het woonhuis aan de Emmastraat 22 te Oude Tonge. De WOZ-waarde van deze woning is € 278.000,-.

2. Vorderingen

31-12-2016	31-12-2015	
Realisatie	Realisatie	
EUR Bedragen: x 1		
Vorderingen		
Debiteuren	0	0
OCW/EZ	492.448	490.571
Gemeenten en GR's	5.316	5.966
Groepsmaatschappijen	0	0
Andere deelnemingen	0	0
Personeel	664	1.473
Ouders, studenten, deelnemers en cursisten	0	0
Overige overheden	0	0
Waardering onderhanden projecten	0	0
Overige vorderingen	55.287	47.309
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen	0	0
Subtotaal vorderingen	553.715	545.319
Overlopende activa		
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Vooruitbetaalde kosten	0	30.145
Verstreckte voorschotten	0	0
Te ontvangen interest	0	0
Overige overlopende activa	17.510	0
Overlopende activa	17.510	30.145
Totaal van vorderingen	571.226	575.464

3. Liquide middelen

EUR Bedragen: x 1	31-12-2016	31-12-2015
	Realisatie	Realisatie
<i>Kasmiddelen</i>	2.967	2.359
<i>Tegoeden op bankrekeningen</i>	2.977.491	2.569.860
<i>Schatkistbankieren</i>		
Liquide middelen	2.980.458	2.572.219

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

4. Eigen vermogen

Bedragen: EUR x 1	Algemene reserve	Bestemmings-reserve publiek	Bestemmings-reserve privaat	Bestemmings-fonds privaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen, posten					
Stand per 31-12-2015					
Eigen vermogen	442.810	1.941.827	142.610	832.270	3.359.516
Verloop gedurende 2016					
Resultaat 2016	1.865.497	-1.697.659	15.542	-9.635	173.746
Overige mutaties	0	0	0	0	0
Stand per 31-12-2016					
Eigen vermogen per 31-12-2016	2.308.307	244.168	158.152	822.635	3.533.262

4.1 Eigen vermogen, specificatie

Specificatie van publieke bestemmingsreserves EUR Bedragen: x 1				
Beschrijving	Eigen vermogen per 31-12-2015	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen per 31-12-2016
Reserve personeel	1.796.996	-1.796.996	0	0
Reserve onderhoud	24.626	-24.626	0	0
Reserve kapitaal federatie	111.600	123.963	0	235.563
Reserve zorgmiddelen SWV	5.520	0	0	5.520
Herwaarderingsreserve	3.085	0	0	3.085
Totaal	1.941.827	-1.697.659	0	244.168

Specificatie van private bestemmingsreserves EUR Bedragen: x 1				
Reserve Schoolfonds	142.610	15.542	0	158.152
Totaal	142.610	15.542	0	158.152

Specificatie van private bestemmingsfondsen EUR Bedragen: x 1				
Reserve fonds vereniging stichting	832.270	-9.635	0	822.635
Totaal	832.270	-9.635	0	822.635

5. Voorzieningen

Bedragen: x 1	Personele voorzieningen	Voorziening voor verlies-latende contracten	Voorziening voor groot onderhoud	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen
Voorzieningen, posten					
Stand per 31-12-2015					
Voorzieningen	70.437		860.325		930.761
Verloop gedurende 2016					
Dotaties	26.943		435.404		462.347
Onttrekkingen	8.250		336.349		344.598
Vrijval	0		0		0
Stand per 31-12-2016					
Voorzieningen	89.130		959.380		1.048.510
Bedrag looptijd korter dan een jaar	5.922		0		5.922
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar	42.598		263.891		306.489
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	40.609		695.489		736.098

5.1 Voorzieningen, specificatie

Uitsplitsing personele voorzieningen, verloopoverzicht EUR 31-12-2016					
Bedragen: x 1	Sociaal beleid, reorganisatie en rechtspositioneel	Verlofsparen en sabbatical leave	Jubileumvoorziening	Overige personele voorzieningen	Totaal personele voorzieningen
Voorzieningen, posten					
Stand per 31-12-2015					
Voorzieningen		0	70.437		70.437
Verloop gedurende 2016					
Dotaties		3.114	23.829		26.943
Onttrekkingen		0	8.250		8.250
Vrijval		0	0		0
Stand per 31-12-2016					
Voorzieningen aan het einde van de periode		3.114	86.015		89.130
Bedrag looptijd korter dan een jaar			5.922		5.922
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar		3.114	39.484		42.598
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar			40.609		40.609

6. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2016	31-12-2015
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
<i>Crediteuren</i>	65.591	70.394
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>	331.160	389.240
<i>Schulden ter zake van pensioenen</i>	77.581	75.913
<i>Overige schulden (kortlopend)</i>	55.026	110.687
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>	529.359	646.234
Overlopende passiva, uitsplitsing		
<i>Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ</i>	17.076	5.113
<i>Vooruitontvangen investeringssubsidies</i>	70.281	78.120
<i>Vakantiegeld en vakantiedagen</i>	248.678	150.854
<i>Te betalen interest</i>		
<i>Overige overlopende passiva</i>	7.917	31.483
<i>Overlopende passiva</i>	343.953	265.570
<i>Totaal van kortlopende schulden</i>	873.311	911.803

3.1.6 Mutatieoverzicht materiële vaste activa

Verloopoverzicht van materiële vaste activa EUR 31-12-2016 Bedragen: x 1	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
Materiële vaste activa, posten							
Stand per 31-12-2015							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	789.153	20.361	2.942.526	0	0	0	3.752.041
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	235.424	0	1.462.218	0	0	0	1.697.643
Cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa per 31-12-2015	553.728	20.361	1.480.308	0	0	0	2.054.398
Verloop gedurende de periode							
Investerings	10.898	0	193.295	0	0	0	204.193
Desinvesteringen	0	0	1.040	0	0	0	1.040
Afschrijvingen	36.243	2.733	315.569	0	0	0	354.544
Afschrijving op desinvesteringen	0	0	393	0	0	0	393
Herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0
Terugneming van bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0
Overige mutaties	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie gedurende de periode	-25.345	-2.733	-122.921	0	0	0	-150.999
Stand 31-12-2016							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	800.051	20.361	3.134.782	0	0	0	3.955.194
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	271.667	2.733	1.777.395	0	0	0	2.051.795
Cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa per 31-12-2016	528.384	17.628	1.357.387	0	0	0	1.903.399

3.1.7 Toelichting op de Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie
7. Rijksbijdragen			
Rijksbijdragen, uitsplitsing			
<i>Rijksbijdragen OCW/EZ, uitsplitsing</i>			
<i>Rijksbijdragen OCW</i>	9.434.418	9.456.615	9.248.693
<i>Rijksbijdragen OCW/EZ</i>	9.434.418	9.456.615	9.248.693
<i>Overige subsidies OCW/EZ, uitsplitsing</i>			
<i>Overige subsidies OCW</i>	197.977	190.360	232.836
<i>Overige subsidies OCW/EZ</i>	197.977	190.360	232.836
<i>Inkomensoverdracht van rijksbijdragen, uitsplitsing</i>			
<i>Doorbetalingen rijksbijdrage SWV</i>	0	0	0
<i>Inkomensoverdracht van rijksbijdragen</i>	31.763	0	104.765
<i>Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV</i>	0	0	0
<i>Overige rijksbijdragen</i>	0	0	0
Rijksbijdragen	9.664.158	9.646.975	9.586.294
8. Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden			
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing			
<i>Provinciale bijdragen en subsidies</i>			
<i>Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies</i>	66.990	0	59.833
<i>Overige overheden</i>	26.628	0	6.993
<i>Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	93.618	0	66.827
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	93.618	0	66.827
9. Overige baten			
Wettelijke cursus- en les gelden, uitsplitsing			
<i>Les gelden sector VO</i>			
<i>Totaal college-, cursus-, les- en examengelden</i>	0	0	0
Baten in opdracht van derden, uitsplitsing			
<i>Overige baten werk in opdracht van derden</i>			
Baten werk in opdracht van derden	0	0	0
Overige baten, uitsplitsing			
<i>Opbrengst verhuur</i>	52.741	0	26.015
<i>Detachering personeel</i>	0	0	0
<i>Schenkeningen</i>	0	0	0
<i>Sponsoring</i>	0	0	0
<i>Ouderbijdragen</i>	125.100	9.900	132.317
<i>Verkoop (onderwijs)materiaal</i>	0	0	0
<i>Catering</i>	0	0	0
<i>Arrangementen zorgleerlingen</i>	69.962	0	53.392
<i>Overige, w.o. schoolfonds</i>	141.980	28.400	104.939
<i>Bijzondere baten</i>	123.936	0	0
Overige baten	513.719	38.300	316.662

EUR Bedragen: x 1	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie
10. Personeelslasten			
<i>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing</i>			
<i>Lonen en salarissen</i>	5.941.644	5.472.276	5.644.703
<i>Sociale lasten</i>	689.947	656.716	753.736
<i>Premies Participatiefonds</i>	195.588	307.194	319.196
<i>Premies Vervangingsfonds</i>	189.788	215.732	224.160
<i>Pensioenlasten</i>	655.023	725.396	682.573
<i>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten</i>	7.671.989	7.377.314	7.624.368
<i>Overige personele lasten, uitsplitsing</i>			
<i>Dotaties personele voorzieningen</i>	26.692	0	5.124
<i>Lasten personeel niet in loondienst</i>	74.866	31.188	57.407
<i>Overige</i>	344.497	240.526	242.621
<i>Overige personele lasten</i>	446.056	271.714	305.152
<i>Ontvangen vergoedingen uitsplitsing</i>			
<i>Vergoedingen uit het Participatiefonds</i>	0	0	0
<i>Vergoedingen uit het Vervangingsfonds</i>	12.309	0	169.959
<i>Overige uitkeringen die personeelslasten verminderen</i>	142.681	0	79.037
<i>Uitkeringen die personeelslasten verminderen</i>	154.989	0	248.996
<i>Personeelslasten</i>	7.963.055	7.649.028	7.680.523
11. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa			
<i>Afschrijvingen op immateriële vaste activa</i>	0	0	0
<i>Afschrijvingen op materiële vaste activa</i>	355.192	376.565	363.056
<i>Afschrijvingen</i>	355.192	376.565	363.056
12. Huisvestingslasten			
<i>Huurlasten</i>	35.337	23.500	18.213
<i>Verzekeringslasten</i>	1.072	6.575	5.484
<i>Onderhoudslasten (klein onderhoud)</i>	33.299	56.900	52.748
<i>Lasten voor energie en water</i>	110.838	160.200	156.629
<i>Schoonmaakkosten</i>	174.044	155.550	179.637
<i>Belastingen en heffingen</i>	40.735	43.900	46.724
<i>Dotatie onderhoudsvoorziening</i>	435.404	237.900	383.227
<i>Overige</i>	8.007	13.150	15.383
<i>Huisvestingslasten</i>	838.735	697.675	858.046
13. Overige lasten			
<i>Administratie- en beheerslasten</i>	162.918	145.350	266.471
<i>Inventaris en apparatuur</i>	9.887	5.200	2.733
<i>Leer- en hulpmiddelen</i>	479.858	416.475	455.034
<i>Dotatie overige voorzieningen</i>	0	0	0
<i>Overige</i>	287.366	307.879	322.923
<i>Overige lasten</i>	940.030	874.904	1.047.161
14. Financiële baten			
<i>Rentebaten en soortgelijke opbrengsten</i>	4.503	12.475	8.923
<i>Ontvangen dividenden</i>	0	0	0
<i>Waardevermeerderingen van financiële vaste activa en van effecten</i>	0	0	0
<i>Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten</i>	0	0	0
<i>Financiële baten</i>	4.503	12.475	8.923

EUR Bedragen: x 1	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie
15. Financiële lasten			
<i>Waardeverminderingen van financiële vaste activa en van effecten</i>	0	0	0
<i>Rentelasten en soortgelijke kosten</i>	5.240	6.000	5.934
<i>Financiële lasten</i>	<u>5.240</u>	<u>6.000</u>	<u>5.934</u>

16. Honoraria accountant

Separate specificatie kosten instellingsaccountant			
<i>Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening</i>	24.771	18.750	20.612
<i>Accountantshonoraria inzake andere controleopdrachten</i>			
<i>Accountantshonoraria inzake adviesdiensten op fiscaal terrein</i>			
<i>Accountantshonoraria inzake andere niet-controlediensten</i>			
<i>Accountantshonoraria</i>	<u>24.771</u>	<u>18.750</u>	<u>20.612</u>

18. Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Het College van Bestuur van Stichting Kindwijs heeft de jaarrekening 2016 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 8 juni 2017.

De raad van toezicht van de Stichting Kindwijs heeft de jaarrekening 2016 goedgekeurd in de vergadering van 8 juni 2017.

19. Gebeurtenissen na balansdatum

Per 24 januari 2017 heeft een statutaire wijziging plaatsgevonden waarbij de bestuursvorm van de stichting gewijzigd is van Uitvoerend en Toezichthoudend bestuur naar College van Bestuur en Raad van Toezicht.

20. Resultaatbestemming

EUR Bedragen: x 1

Het resultaat over 2016 ad € 173.746 is als volgt verdeeld over de reserves.

Algemene reserve			1.865.497
Bestemmingsreserves (publiek)			
- Reserve personeel	-1.796.996		
- Zorgmiddelen uit kapitaal federatie	123.963		
- Onderhoud	-24.626		
		-1.697.659	
Bestemmingsreserves (privaat)			
- Reserve schoolfonds	15.542		
- Reservefonds verenigingen	-9.635		
		5.908	
			-1.691.752
			173.746

21. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen rechten, specificatie EUR Bedragen: x 1

Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
Huurovereenkomst woning Oude Tonge	7.563	7.638	0	0	15.201

Niet in de balans opgenomen verplichtingen, specificatie EUR Bedragen: x 1

Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
Gemeente Goeree-Overflakkee, huurovereenkomst	33.415	23.500	94.000	0	150.915
GOM Schoonhouden BV, schoonmaakcontract voor 8 scholen	120.205	120.205	360.615	0	601.025
Groenendijk Onderwijs Administratie, personeels- en	43.810	47.621	142.863	0	234.294
IC Automatisering, beheer en onderhoud netwerk	29.290	29.290	117.160	0	175.740

22. Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.
.....
J.S. Nagtegaal 8 juni 2016

W.G.
.....
J.J. de Geus 8 juni 2016

W.G.
.....
P.C. Klink 8 juni 2016

W.G.
.....
P.J. van den Hil 8 juni 2016

W.G.
.....
W.G.A. Driesse 8 juni 2016

W.G.
.....
A. van Biert 8 juni 2016

W.G.
.....
J.L. den Dikken 8 juni 2016

W.G.
.....
B.C. van der Spaan 8 juni 2016

17. WNT Verantwoording 2016 Stichting Kindwijs

17.1 Algemeen

EUR Bedragen: x 1	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Complexiteitspunten	
<i>Complexiteitspunten gemiddelde totale baten</i>	4
<i>Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten</i>	2
<i>Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren</i>	1
<i>Totaal aantal complexiteitspunten</i>	7
<i>Bezoldigingsklasse</i>	C
<i>Bezoldigingsmaximum</i>	128.000
<i>Afwijkende bezoldigingsklasse</i>	n.v.t.
<i>Afwijkend bezoldigingsmaximum</i>	n.v.t.

17.2 Leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling of gewezen topfunctionarissen, specificatie EUR Bedragen: x 1

(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	De heer	De heer
Voorletters	H.	J.	B.	J.
Tussenvoegsel		de	v.d.	den
Achternaam	Nagtegaal	Geus	Spaan	Dikken
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee	Nee
Functie(s)	Directeur	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functie	1-jan	1-jan	1-jan	1-jan
Einde functie	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
Taakomvang (fte)	1,00	0,01	0,01	0,01
Beloning	81.501	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	10.776	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	92.276	0	0	0
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	0	0	0	0
Totale bezoldiging	92.276	0	0	0
Afwijkend WNT-maximum				
Individueel WNT-maximum	128.000	3.840	3.840	3.840
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01
Einde functie vorig verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12
Taakomvang (fte) vorig verslagjaar	1,00	0,01	0,01	0,01
Beloning in vorig verslagjaar	76.581	0	0	0
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	10.967	0	0	0
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	87.548	0	0	0
Uitkering wegens beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Jaar einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Motivering overschrijding ontslaguitkeringsnorm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

17.3 Toezichthoudend topfunctionarissen, specificatie EUR Bedragen: x 1

(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	De heer	De heer	De heer	De heer
Voorletters	A.J.	P.C.	D	J.	C.P.	E.
Tussenvoegsel	de					
Achternaam	Borst	Klink	Markwat	Struyk	Timmers	Voogd
Functiecategorie	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	1-jan	1-jan	n.v.t.	1-jan	1-jan	n.v.t.
Einde functie	31-dec	31-dec	n.v.t.	31-dec	31-dec	n.v.t.
Beloning	0	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	0	0	0	0	0	0
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging	0	0	0	0	0	0
Afwijkend WNT-maximum						
Individueel WNT-maximum	12.800	12.800	n.v.t.	12.800	12.800	n.v.t.
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting overschrijding bezoldiging						
Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Einde functie vorig verslagjaar	31-12	31-12	30-06	31-12	31-12	31-12
Beloning in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0	0
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0	0
Uitkering wegens beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Jaar einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	2015	n.v.t.	n.v.t.	2016
Motivering overschrijding ontslaguitkeringsnorm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

17.3 Toezichthoudend topfunctionarissen, specificatie EUR Bedragen: x 1

(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	De heer	De heer	De heer
Voorletters	A.	G.	J.M.L.	A.J.	M.C.
Tussenvoegsel	van	den		de	van
Achternaam	Biert	Hartogh	Smolders	Wit	Dijk
Functiecategorie	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	1-jan	1-jan	1-jan	1-jan	29-sep
Einde functie	31-dec	31-dec	31-dec	12-mei	31-dec
Beloning	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	0	0	0	0	0
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging	0	0	0	0	0
Afwijkend WNT-maximum					
Individueel WNT-maximum	12.800	12.800	12.800	4.800	3.200
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Einde functie vorig verslagjaar	31-12	31-12	30-06	31-12	31-12
Beloning in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	0	0	0	0	0
Uitkering wegens beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Onverschuldigd betaald bedrag ontslaguitkering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum ontslaguitkering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
(Voorgaande) functies	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Jaar einde dienstverband	n.v.t.	2017	2017	2016	2017
Motivering overschrijding ontslaguitkeringsnorm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

3.1.8 Verbonden partijen

Model E Verbonden Partijen

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming EUR Bedragen: x 1

Er zijn geen verbonden partijen waarin de Stichting Kindwijs een meerderheidsbelang heeft.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonderwijs	Contractonderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnamepercentage
Stg. SWV Passend PO Goeree-Overflakkee	Stichting	Oude Tonge	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonderwijs	Contractonderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnamepercentage
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel te Dirksland	Vereniging	Dirksland	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel op het Havenhoofd te Goedereede	Vereniging	Goedereede	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs Het Kompas te Stellendam	Stichting	Stellendam	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs Goeree-Overflakkee	Vereniging	Middelharnis	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Stad aan het Haringvliet en Den Bommel	Vereniging	Stad aan het Haringvliet	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor de bevordering van Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag	Vereniging	Oude Tonge	Nee	Nee	Ja	Ja	0%
Vereniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs te Sommelsdijk	Vereniging	Sommelsdijk	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnameper centage
Vereniging van Christelijke Scholen voor Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Middelharnis	Vereniging	Middelharnis	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van School met de Bijbel 'De Regenboog' te Melissant	Vereniging	Melissant	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Herkingen	Vereniging	Herkingen	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Nieuwe-Tonge	Vereniging	Nieuwe Tonge	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Toelichtingen

De onder 'Verbonden partij met belang in bevoegd gezag' genoemde verenigingen en stichting fungeren als adviesraad voor de onderscheiden scholen en hebben medezeggenschap over de besteding van het door hen bij de diverse fusies ingebracht verenigingskapitaal. Daarnaast hebben zij het recht leden van de raad van toezicht voor te dragen.

3.1.9 Verantwoording subsidies

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, bekopt				
Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Prestatie afgerond?
1	Lerarenbeurs	707695-1	01-09-2015	Nee
2	Lerarenbeurs	775625-1	20-9-2016	Nee
3	Lerarenbeurs	775642-1	20-9-2016	Nee
4	Lerarenbeurs	775600-1	20-9-2016	Nee

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, uitgebreid EUR Bedragen: x 1												
Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?

Geen

Totaal

G2A Subsidies met verrekeningsclausule, aflopend EUR Bedragen: x 1										
Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar

Geen

Totaal

G2B Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend EUR Bedragen: x 1											
Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar

Geen

Totaal

3.2 Overige gegevens

Toelichting op de jaarrekening, overige gegevens

3.2.1 Statutaire bepalingen

In de statuten van de Stichting Kindwijs zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het resultaat.

3.2.2 Controleverklaring onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht en college van bestuur van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee, gevestigd te Middelharnis

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee te Middelharnis, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2016;
- (2) de staat van baten en lasten over 2016;
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van de accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- verslag van de toezichthouder;
- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Middelburg, 15 juni 2017

DRV Accountants & Adviseurs

w.g. drs. J.A. Vermeule RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten van transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.